

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

AVGUST 2025

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 12. 9. 2025

Končna redakcija: 12. 9. 2025

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za avgust 2025

Varuhinja je avgusta prejela 145 odzivov, kar je najmanjše mesečno število letos, vendar običajno za poletne mesece. Samo v primerih prenosov zelo velikih športnih dogodkov se ta številka poveča. Letos pa so se trije gledalci odzvali, ker TV Slovenija ni prenašala nekaterih tekem državnih reprezentanc. Vsi so prejeli pojasnilo odgovornega urednika o vse dražjih TV-pravicah.

Med 145 odzivi je bilo avgusta sedem pritožb. Tri so se nanašale na prispevek o podražitvah velikih državnih infrastrukturnih projektov v Dnevniku, 12. avgusta. Avtor je med njimi izpostavil tudi petkratno podražitev avtocestnega programa, med razlogi zanje pa poleg povečanja programa navedel tudi kartelno dogovarjanje treh slovenskih gradbenih podjetij. To je zmotilo tri nekdanje vodilne pri gradnji avtocestnega programa. Vendar je avtor pojasnil, na katere vire je oprl svoje navedbe, zato varuhinja ni ugotovila kršitev programskih standardov in poklicnih meril.

Je pa ugotovila neskladnost s programskimi standardi in poklicnimi merili v oddaji Koda, 2. avgusta, ki je bila v celoti posvečena laboratorijskemu mesu. Gledalca je zmotilo, da je imelo v njej pomembno in pozitivno vlogo izraelsko podjetje. Varuhinja je presodila, da brez tega podjetja, ki je med vodilnimi na svetu pri razvoju laboratorijskega mesa, vsebine ni bilo možno pripraviti. Je pa podvomila v primernost teme sploh, saj v Sloveniji laboratorijsko meso še ni in še precej časa ne bo dostopno, zato je bila vsebina bolj promocija podjetij, ki se s tem ukvarjajo, kot svetovanje potrošnikom. Poleg tega je oddaja predstavila samo pozitivne plati laboratorijskega mesa in nobenega pomisleka o negativnih in neznanih učinkih za ljudi, živali, okolje in gospodarstvo. Varuhinja je pritrčila tudi pomisleku o etični spornosti predstavitve izraelskega podjetja, ki razvija zelo drago hrano, medtem ko država Izrael omejuje dobavo najosnovnejše hrane v Gazo in je kriva za smrti zaradi pomanjkanja hrane.

Dve pritožbi sta se nanašali na Uredništvo za nove medije. Prvo je poslala bralka teleteksta, ki so jo zmotile objave osmrtnic za pokojnike, katerih pogrebi so bili že opravljeni, dva celo pred dvema tednoma. Uredništvo je takoj po opozorilu osmrtnice umaknilo. Druga pritožba se je nanašala na članek o samomoru mladoletnika, za katerega njegova starša krivita klepetalnega robota. Ta je mladoletniku pripravil natančen načrt samomora in analizo zanke. V besedilu na spletni strani rtvslo.si pa je pisalo ravno obratno, da je vse to naredil mladoletnik klepetalnemu robotu. Po opozorilu so v uredništvu besedilo popravili, na priporočilo varuhinje pa opravili razpravo o doslednejšem spoštovanju poklicnih meril in programskih standardov v delih, ki govorijo o natančnosti poročanja.

Sedma pritožba se je nanašala na odsotnost podnapisov za gluhe in naglušne med prenosom SP v odbojki za ženske, 22. avgusta. Oddelek za dostopnost je tehnično težavo, zaradi katere je prišlo do izpadov podnapisov, odpravil v četrto ure po prejemu obvestila varuhinje in za zelo hitro ukrepanje prejel zahvalo gledalca in varuhinje.

Veliko odzivov, kar 11, je bilo avgusta tudi na jezikovne napake in zdrse, več jih je objavljenih tudi v poročilu. Na tehnične zadeve je varuhinja prejela samo pripombo glede neenakomerne jakosti različnih zvokov na TV Slovenija med objavnimi špicami in oddajami in med novinarji in voditelji.

Na radijske vsebine so se nanašali štiri odzivi, kar je manj kot običajno, v poročilu so objavljeni trije. Več kot običajno je bilo odzivov na MMC, skupaj 36, polovica na novinarske vsebine, polovica pa na komentiranje. Število odzivov na TV Slovenija (57) je bilo povprečno, na Informativni program (40) nekoliko nad povprečjem, vendar je bilo med njimi veliko osebnih mnenj o posameznih vsebinah, novinarjih in voditeljih.

Nekaj je bilo avgusta tudi pohval, med njimi intervjuju Edvarda Žitnika, oddaji Omizje o turizmu, ki jo je pripravila Marjana Grčman in komentatorki odbojke Marjeti Hočevar.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	5
Dnevnik, 12. 8.: Odziv na prispevek Dražitve državnih gradbenih projektov	5
Koda, 2. 8., o laboratorijskem mesu: »Uredniški zdrs ali odkrito kazanje podpore Izraelu?«	7
Pohvala oddaji Intervju, 31. 8., in voditelju.....	9
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	9
Bo serija Fina gospa še kdaj na TV Slovenija?.....	9
Pohvala francoski dokumentarni oddaji Ukrajina: pot v vojno.....	10
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	10
Pohvala voditeljici Omizja, 7. 8., Marjani Grčman.....	10
IV. ŠPORTNI PROGRAM	10
Kako je mogoče, da ne moremo spremljati tekem državne reprezentance?.....	10
Vprašanje o naslavljanju ruskih in beloruskih športnikov.....	12
Nadaljevanje junijskega odziva o merilih športnega uredništva	13
Pohvala komentatorki EP v odbojki za ženske, 6. 8., Marjeti Hočevnar	14
V. SPLOŠNO	15
Dnevnik Slovencev v Italiji: »Predlagam to oddajo v različnih terminih«	15
Mnenje: »Nekaj pripomb in pohval vašega televizijskega programa«	16
RADIO SLOVENIJA	17
I. RADIO PRVI	17
»Zares na desetisoče tovornjakov?«	17
Mnenje: Razmislek o programu Radia Prvi	18
II. RADIO MARIBOR	19
Dodatni odgovor uredništva Radia Maribor.....	19
MMC.....	20
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	20
»Med osmrtnicami že več kot 2 tedna napisani že dolgo pokojni«-	20
S prirejanjem agencijske vesti je novinar spremenil pomen povedi	21
Pohvala za podpisane fotografije.....	23
Mnenji.....	23
Odzivno poročilo Uredništva za nove medije.....	24
II. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	26
Blokirano uporabniško ime	26
»Da moderator ne izbriše komentarja kljub številnim prijavam, je nedopustno«	27
»Prijava uporabnika, ki znova krši pravila pod drugim uporabniškim imenom«	27
Nadaljevanje junijske pobude, da bi zapisovali razlog umika komentarja	29
III. STORITVE	30

Pobuda Radioteleviziji Slovenija po ohranitvi slovenskega jezika v Avstriji	30
RTV SLOVENIJA	32
I. JEZIKOVNA KULTURA	32
Potekajo dela po ali na enem tiru?	32
»Napaka, samo pomanjkljivost ali spet metaforična raba jezika?«	35
»Anglo-ameriške kratice po slovensko«	35
II. TEHNIČNE ZADEVE	37
Neenakomerna jakost zvoka na TV SLO 1	37
III. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM	38
Zaključek Dirke po Franciji brez podnapisov?	38
Tekma SP v odbojki za ženske 22. 8. brez podnapisov	39
IV. VARUHINJA	39
»Kaj ste v svojem mandatu dosegli v korist gledalcev?«	39
V. SPLOŠNO	41
»Pritožba zaradi enostranskega poročanja o vojni v Ukrajini«	41
»Sem pričakovala, da bom na TV in radiu vsaj slišala obvestilo o njegovem slovesu«	46
Odzivna poročila Radia Prvi, Informativnega programa TV Slovenija in Uredništva za nove medije	47
Pobude: »Zahteva za javno obravnavo novega zdravstvenega pravilnika IHR«	49
STATISTIKA	52

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Dnevnik, 12. 8.: Odziv na prispevek Dražitve državnih gradbenih projektov

Gledalec M. DB., član prve uprave DARS, d. d., zadolžen za tehnično pripravo in izvedbo, in več let glavni direktor DDC svetovanje inženiring, se je odzval na prispevek [Dražitev državnih gradbenih projektov](#), objavljen v Dnevniku, 12. avgusta. Poleg omenjenega je varuhinja na prispevek v Dnevniku prejela še tri vsebinsko podobne odzive treh gledalcev, ki so prav tako sodelovali pri načrtovanju in gradnji avtocestnega programa. Dva odziva sta podrobno pojasnjevala potek gradnje avtocest, kar pa ni bila tema prispevka, zato ju ne povzemamo v poročilu:

»/.../ Moja pripomba se nanaša na veliko zavajanje slovenskih davkoplačevalcev o podražitvah na avtocestnem programu na nacionalni televiziji.

G. Milenković je ob sedanjih podražitvah velikih infrastrukturnih projektov, kot so predor Karavanke, železniške postaje in TEŠ 6 navedel: »izvirni greh je bila gradnja avtocest« in prikazal v tabeli, kako je začetna vrednost narasla - zaradi kartelnega dogovarjanja - z 1,1 milijarde evrov na 5,5 milijarde evrov.

Novinar je sicer omenil povečanje obsega programa, vendar je bila poanta za TV-gledalce na neupravičenih podražitvah. Dokazana dejstva so naslednja:

- 1. V tabeli v TV-prispevku je napačno označena valuta cen. Vsi programi izgradnje AC niso bili ovrednoteni v EUR, ampak v US\$.*
- 2. Osnovni program v višini 1.033 mio US\$ je v letu 1993 predvideval le gradnjo avtocest v smeri vzhod – zahod (Avstrija oz. Madžarska - Italija) v dolžini 318 km.*
- 3. Končni program je bil pripravljen v letu 2004 v vrednosti 5.425 mio US\$ in je obsegal 553 km avtocest ali 74 % več kot v letu 1993. To je pomenilo dokončanje kompletnega osnovnega avtocestnega križa, torej tudi smer sever – jug (Avstrija – Hrvaška).*
- 4. V takratnem 10-letnem obdobju je bila slovenska inflacija čez 50 % oz. dolarska čez 30 %.*
- 5. Namesto prometnega davka (3 %) se je v tistem obdobju uvedel DDV (19 %).*
- 6. Osnovni program je temeljil na zelo nizkih nivojih obdelave projektnih zasnov. Projektna dokumentacija, ki je osnova za gradnjo, gre skozi različne faze oz. nivoje izdelave, vključno z usklajevanjem v prostoru. Vrednost gradnje na osnovi končnih projektov za izvedbo naraste praviloma tudi za več deset % napram prvotnim grobim planskim ocenam.*
- 7. Na mednarodnih razpisih za gradnjo avtocest so sodelovala tudi tuja podjetja in tudi dobila nekaj velikih poslov, kot npr. AC po Savinjski dolini, predor Trojane in še kaj. Posledica močne tuje konkurence je bila tudi nenormalno nizka cena izgradnje viadukta Črni kal. Zato je bilo onemogočeno kartelno dogovarjanje med domačimi podjetji. Res pa je, da so se zaradi združevanja potrebnih kapacitet za realizacijo projektov, domača velika in mala podjetja združevala v skupnih nastopih. Ne poznam strokovne analize, ki bi dokazovala vpliv morebitnega kartelnega dogovarjanja na cene gradenj v mednarodnih javnih razpisih za*

gradnjo avtocest. Tudi politični postopki v zvezi s kartelnim dogovarjanjem pri gradnji avtocest niso bili po mojem vedenju nikoli zaključeni.

8. AC program je največji uspešno zaključen velik infrastrukturni projekt v novi državi Sloveniji in v nasprotju z izgubarskim TEŠ 6 nosi zlata jajca današnjim upravljavcem, ki ustvarjajo viške neporabljenega denarja. Kar je slabo!

9. Veliko domačih in tujih strokovnih analiz je pokazalo, da je Slovenija gradila svoje avtoceste, glede na število prebivalcev:

- zelo hitro,
- poceni in
- kvalitetno.

10. Poznam še druge razloge za veliko povišanje vrednosti osnovnega programa iz leta 1993. Ne želim izpostavljati korektnih ljudi, ki so v dobri nameri napačno vplivali na prvo oceno vrednosti programa izgradnje avtocest. Vendar se njihove predpostavke in usmeritve pri realizaciji programa niso uresničile.

Obstajajo strokovne analize, ki kažejo veliko razliko v učinkovitosti vodenja današnjih infrastrukturnih projektov v primerjavi z realiziranim avtocestnim programom. /.../« (M. DB.)

»Lahko rečem samo, da je prispevek tendenciozen in v veliki meri neresničen in nestrokovnen. Komu ustreza, da po toliko letih in vmes po propadlemu gradbenemu sektorju še vedno ponavlja neresnične trditve, da je bil AC program preplačan.

Tisti, ki smo sodelovali pri izgradnji avtocest (sam sem bil od začetka zraven, praktično na vseh možnih strokovnih pozicijah pri Inženirju DDC, danes DRI) vemo, da je bil to izredno uspešen projekt, razvoj stroke je bil izjemen. Kljub propadu znatnega dela gradbenega sektorja se danes pri investicijah uporabljajo rešitve, ki jih je razvil in doprinesel AC program. Samo zaradi AC programa se je gradbeni sektor lahko tako hitro ponovno postavil na noge. Na noge so ga postavili inženirji, ki so znanje pridobili pri gradnji avtocest!

Glede financ in preplačil. Aneksi so najbolj običajna oblika dopolnjevanja gradbene pogodbe. Tudi finančni. V času velike inflacije, ki je bila do enega leta nazaj, je najbolj normalno, da se vrednost gradbene pogodbe poviša. Noben izvajalec ne more pri velikih in dolgotrajnih projektih prenesti 10 do 20 ali več % podražitve materialov in dela, kot je bil slučaj v zadnjih letih. Ali ima kdo interes, da se predor Karavanke, ki ga izvaja tuji izvajalec, podraži? Ampak to, da se mu plača po pravilih, je najbolj običajna oblika povsod po svetu. Kakšen gnev bi šele bil, če bi dela izvajalo domače podjetje?

Tako kot pri avtocestnem programu, kjer so večji del opravljala domača podjetja. Zakaj je bilo tako? Zato, ker je bil cenovni nivo nizek. Avstrijska podjetja, ki so bila velikokrat pri nas na obiskih in bi glede na bližino imela naravni interes, se na razpise za ta cenovni nivo niso niti javljala. Tista italijanska podjetja, ki pa so bila (Italstrade, Calisto Pontelo, ...) pa so bila prej kot slej v težavah. V glavnem so vsa propadla.

5,5 mrd EUR je bila vrednost AC programa 1994 – 2010. Če potegnemo središčno linijo 2002 in upoštevamo neko povprečno inflacijo do danes, ta znaša med 2002 in 2025 okoli 90 %. To bi pomenilo, da bi danes teh 5.5 mrd eur naraslo na 10.45 mrd EUR. Zgrajenih je bilo cca 500 km

AC. Danes bi to pomenilo 20,9 mio EUR/kilometer. Za to vrednost programa nikakor ne bi bilo možno ponovno izvesti.

Sklep: AC program nikakor ni bil preplačan. Nasprotno. Program je bil izveden pod ceno. Zato so podjetja ob znanih nepravilnostih, ki jih seveda ne branim in so bila tudi prisotna, praktično v najkrajšem času propadla. /.../ Za dobro in pozitivno prihodnost investicij bi bil že čas, da bi AC program dobil veljavo, ki mu pripada in ki v širši strokovni javnosti, ni sporna.« (S. H.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Polona Fijavž

Avtor prispevka, novinar Marko Milenković pojasnjuje, da je preplačilo gradnje avtocest ugotovil Urad za varstvo konkurence, ki je zdaj Agencija, da so bile preplačane kar za tretjino. Prav tako je Darja Radić kot ministrica za gospodarstvo predstavila t. i. "Zemonski sporazum", v katerem so gradbinci zapisali, kako si bodo razdelili avtocestni program, jih pa ni preganjala, ker se je začela kriza.

Za vsa nadaljnja pojasnila smo na voljo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Po podrobnem ogledu prispevka ugotavljam, da prispevek **ni bil zavajajoč, tendenciozen, neresničen ali nestrokoven.**

V prispevku, ki ima značilnosti analitičnega članka in tudi komentarja, v katerem so dovoljena mnenja, je avtor primerno izbral in celovito predstavil državne (javne) investicije, pri katerih se je predvidena vsota močno povečala – od predora Karavanke in treh železniških postaj do TEŠ 6 in avtocest. Iz grafičnih prikazov in besedila je bilo razvidno, da se je najbolj, za več kot petkrat, podražila prav gradnja avtocest, z 1,033 na 5,425 milijarde dolarjev. 30-odstotna dolarska inflacija v času gradnje, povečanje obsega del za 73,9 odstotka in nekaj drugih razlogov, ki ste jih navedli, ne opravičujejo petkratnega povečanja cen.

Avtor je kot pomemben razlog za povečanje cen res navedel kartelno dogovarjanje treh takratnih gradbincev. Temu vi oporekate, vendar tega niste ovrgli, avtor pa je to navedbo oprl na zaupanja vreden vir. Poleg tega je kot razlog za povečanje cen navedel tudi povečanje obsega del, kar zapisujete tudi vi. Prav tako je v odgovoru verodostojen vir navedel pri utemeljitvi, da je bil avtocestni program preplačan.

Prispevek se ni ukvarjal s kakovostjo gradnje, vzpostavitvijo izredno pomembnega znanja, visoke inženirske stroke itd., ki jo je s propadom teh treh gradbenih podjetij Slovenija žal za več let izgubila. Prispevek se je osredotočil samo na zviševanje cen gradnje velikih državnih investicij. Zato **menim, da je prispevek spoštoval programske standarde in poklicna merila RTV Slovenija.**

Koda, 2. 8., o laboratorijskem mesu: »Uredniški zdrs ali odkrito kazanje podpore Izraelu?«

Gledalec **S. B.** se je odzval na oddajo [Koda: Meso iz laboratorija](#), ki je bila na sporedu 2. avgusta:

»Kako ste lahko spregledali vse napore demokratičnega sveta, da na vse možne načine osamijo Izrael zaradi genocida v Gazi? Ali ne bi bilo dobro, da v oddaji Koda, 2. 8. 2025, ne povzdiguje

dosežkov Aleph Farms iz Izraela pri proizvodnji "umetnega" mesa? Gre za uredniški zdrs ali kar odkrito kazanje podpore Izraelu? Meni osebno je tak prispevek v času velikega etničnega čiščenja v Gazi preprosto nesprejemljiv.

Upam, da se demokratični javnosti v Sloveniji opravičite v naslednji oddaji.«

Urednica Kode Ines Kočar

Ne glede na stališče uredništva o nesprejemljivosti genocida, ki ga Izrael izvaja v Gazi, smo v prispevku o laboratorijskem mesu morali omeniti Izrael, saj gre za eno od le treh držav, v kateri je laboratorijsko meso dovoljeno prodajati, podjetje, ki ga omenjate, pa je pri razvoju tega eno od vodilnih. Dejstvo je, da je Izrael na področju inovacij ena od vodilnih držav in težko bi se v popolnosti odrekli njegovemu omenjanju. Prispevek ni bil pripravljen kot promocija dotičnega podjetja, temveč kot prikaz tehnološkega razvoja na tem področju, ki je – po drugih odzivih sodeč – gledalcem precej neznan. Gre pa za panogo, ki bo v prihodnje gotovo pomembno vplivala na živilsko industrijo po vsem svetu.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Ogledala sem si oddajo [Koda, 2. 8. 2025](#).

Pritrjujem odgovoru urednice, da je bila glede na vsebino te oddaje vključitev dosežkov izraelskega podjetja neizogibna.

Ob ogledu prispevka in vaših (gledalčevih) pomislekih pa se mi je z vidika spoštovanja Programskih standardov RTV Slovenija in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija pojavilo vprašanje: ali je bila izbira teme – laboratorijsko meso, sploh ustrezna za vsebinsko zasnovo oddaje Koda. V njenem opisu namreč piše: *»Informativna oddaja Koda ponuja gledalcem tedenski pregled najzanimivejših novic za potrošnike iz Slovenije in tujine, ki so dopolnjene s poglobljenimi prispevki in analizami ter razmišljanji gostov. V oddaji razkrivamo goljufije, rešujemo vaše potrošniške težave, od pristojnih ustanov zahtevamo odgovornost in za uporabnike prijazne rešitve, gledalce pa ozaveščamo o njihovih potrošniških pravicah.«*

Oddaja, ki je bila na sporedu 2. avgusta in je bila v celoti posvečena laboratorijskemu mesu, ni ponudila pomembne novice za potrošnike. Laboratorijsko meso slovenskim potrošnikom še ni na voljo, oddaja je predstavila razvoj tega področja v tujini in v Sloveniji, pri čemer pa prispevek ni bil poglobljen in ni ponudil celovite analize področja laboratorijskega mesa. Precej nekritično je predstavil dosežke podjetij, ki ga razvijajo, in pohvale poskusnih uživalcev, izpustil pa **negativne vidike**: ubijanje mladih telet za serum, ki ga uporabljajo za izdelavo laboratorijskega mesa, energetska potratnost izdelave laboratorijskega mesa (večja poraba energije kot za klasično meso), še neznane in neraziskane dolgoročne učinke pridelave in uživanja laboratorijskega mesa na ljudi, živali, okolje, družbo in gospodarstvo.

Oddaja zato ni bila skladna s Programskimi standardi RTV Slovenija v točki II.3, ki RTV Slovenija zavezuje, da prispeva k **»celoviti obveščенosti«**, in v točki III., ki zavezuje k **novinarski verodostojnosti in odgovornosti z doslednim upoštevanjem poklicnih in etičnih standardov.**

Oddaja ni bila skladna s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija v dveh točkah:

- v točki 1.4, ki kot temelj verodostojnosti med drugim navaja: »Poročila morajo poslušalcem in gledalcem ponuditi dovolj vsestranskih informacij o nekem dogodku ali temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled na določeno zadevo.«
- v točki 1.8, ki pravi: »Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev; /.../«

Dodatno previdnost pri odločitvi uredništva, da celotno oddajo posveti laboratorijskemu mesu, bi moralo predstavljati tudi dejstvo, da zaradi razvitosti izraelskih podjetij na tem področju te vsebine ni možno predstaviti brez omenjanja Izraela in zato tudi ne brez posredne promocije tega dela izraelske raziskovalne dejavnosti. V luči nehumanih dejanj Izraela v Gazi pa je pozitivno prikazovanje izraelskih podjetij, četudi z vojno niso neposredno povezana, etično vprašljivo. Dodatno vprašljivost in etično spornost predstavlja tudi dejstvo, da zaradi dejanj Izraela na tisoče ljudi v Gazi zaradi pomanjkanja osnovne hrane strada in umira od lakote, oddaja pa je predstavljala drago, nadstandardno hrano.

To ni skladno s točko III. Programskih standardov, ki programskim ustvarjalcem nalagajo spoštovanje človekovega dostojanstva.

Uredništvu zato priporočam pogovor o spoštovanju programskih standardov in poklicnih meril v zgoraj navedenih točkah, ki govorijo o celovitosti poročanja.

Priporočam še razmislek o skrbnejšem in previdnejšem umeščanju vsebin v oddajo, ki naj upošteva tudi širši aktualni družbeni kontekst.

Pohvala oddaji Intervju, 31. 8., in voditelju

»Želela bi pohvaliti oddajo Intervju, še posebej z voditeljem Edvardom Žitnikom. Ima izjemne intervjuvance, danes še posebej z [Nickom Vovkom](#). Postavlja vrhunska vprašanja in s tem pridobimo gledalci najbolj verodostojne odgovore. /.../« (K. P.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Bo serija Fina gospa še kdaj na TV Slovenija?

Gledalka E. K. G. je vprašala, če bo na TV Slovenija še kdaj lahko gledala serijo Fina gospa:

»Kličem glede oddaje, ki je bila že pred leti posneta, Fina gospa. Se predvaja na Facebooku. Sem zadnjič pokazala svoji mami, ki nima Facebooka, spomni pa se gospe. Fina gospa ima častitljivo obletnico 95 let. Bi se dalo kdaj predvajati kakšne dele Fine gospe? Včasih je bila ob nedeljah, opoldan ... polurna oddaja. Če bi se dalo na zimo predvajati, ko so dolgi dnevi, da malo mama pogleda, pa ljudje, ki so radi gledali to oddajo ...«

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija Andraž Pöschl

Fina gospa nosi v svoji dramaturško-izrazni prezenci nekaj alkimijskega ... za moj okus mestoma preveč stereotipizirano, a tudi ta način najde pri gledalcih svoj odmev. Seveda pa niso samo stereotipi, večinoma gre za umirjene in duhovite interakcije, ki se zložijo v akord s pričakovanji

in navadami starejših gledalcev. A na koncu in začetku so tu odločilne pravice in dogovori z distributerji. Serijo smo pred leti že predvajali.

Urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija Neli Vozelj Aberšek

Serijo, po kateri povprašuje gledalka, slovensko občinstvo z naklonjenostjo sprejme vedno, ko jo predvajamo. Odkupili smo jo že nekajkrat, a trenutno ponovnega odkupa nimamo v načrtu, saj so naša sredstva žal zelo omejena. Morda kdaj v prihodnje spet pride na naše ekrane.

Pohvala francoski dokumentarni oddaji Ukrajina: pot v vojno

»Pohvalil bi. Tiste, ki so izbrali [dokumentarno oddajo o Ukrajini](#), predvajano v ponedeljek (op. a.: 11. 8.) na TVS.« (K. E.)

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Pohvala voditeljici Omizja, 7. 8., Marjani Grčman

»Velika pohvala za nocojšnjo oddajo [Omizje](#) z udarno, še kako aktualno vsebino (kot se reče: Udarili ste žebljico na glavico!), s pretanjeno izbranimi gosti iz odročnih krajev očetnjave, z odlično vsebino in realnim prikazom problemov, ter v dušo težav teh odročnih krajev segajočega poznavalskega očesa voditeljice Marjane Grčman! Bravo!« (M. B.)

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Kako je mogoče, da ne moremo spremljati tekem državne reprezentance?

Trije gledalci so opozorili na odsotnost prenosov tekmovanj nacionalnih reprezentanc na nacionalni televiziji. Navajamo odzive:

»Trenutno spremljamo prijateljske tekme košarkarske reprezentance Slovenije s prvim zvezdnikom Luko Dončićem, ki šteje med pet najboljših igralcev na svetu. Moje vprašanje je, zakaj tekem naše reprezentance ni možno spremljati na "naši" RTV, za katero plačujemo povišano naročnino.« (S. N.)

»Kot že večkrat prej, vam ponovno pišem v zvezi s prenosi tekem slovenske reprezentance. Tokrat gre za Ligo narodov, ki ravnokar poteka, in kjer tekmuje slovenska odbojcarska reprezentanca. Te tekme si je namreč možno ogledati samo na komercialnem kanalu, /.../, ki je seveda plačljiv in katerega doseg je omejen.

Smatram, da je to škandal; stroški slovenskih reprezentanc (odbojka, nogomet, košarka, povsod ista zgodba glede prenosov) se pokrivajo iz proračuna, v katerega prispevamo vsi državljani in državljanke Republike Slovenije, zato bi morali imeti možnost vsaj videti nastope teh reprezentanc. To pomeni, da bi po pravilu te prenose morali prenašati nacionalna televizija ali

pa bi vi morali prisiliti komercialni kanal, da omogoči ogled reprezentančnih tekem vsem davkopllačevalcem. /.../ V nasprotnem primeru pa naj komercialni kanal pokriva tudi stroške reprezentanc, to je treningov, strokovnih ekip, potovanj in podobno. (A. G.)

»Želim izraziti nezadovoljstvo v zvezi s prenosi športnih prireditev, ki jih gledalcem ponuja nacionalna televizija. Ne razumem, kako je mogoče, da ne moremo spremljati, recimo, tekem državne reprezentance v odbojki (Liga narodov) in košarki (Evropsko prvenstvo 2025). Takšne tekme, kot tudi tekme mlajših reprezentanc, ki so dosegle vrhunske rezultate, pa o njih niso niti poročali, so zagotovo v nacionalnem interesu. Vljudno vas prosim za obrazložitev, zanimajo me namreč razlogi za takšno politiko in resnično upam, da se bo ta kmalu spremenila.« (S. P.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Največjih košarkarskih tekmovanj nimamo že več kot desetletje, v zadnjem obdobju niti ne nogometnih kvalifikacij in lige narodov. Vse to so vsebine, ki spadajo med najdražje in jih je z boljšo finančno ponudbo dobila konkurenca. V vsakem novem obdobju vrednost televizijskih pravic naraste za cca 20 %, konkurenca pa pomeni tekmovanje za te pravice z drugimi televizijami, ki so včasih finančno močnejše.

Glavi vir našega financiranja je RTV-prispevek, ki se ni spremenil več kot 10 let. To pomeni, da smo imeli na voljo enako količino denarja, vrednost pravic pa se je v tem obdobju dvignila za vsaj 40 %. Licenčne pogodbe navadno namreč trajajo 4 leta. Potem je jasno, da težko dobimo vse, kar bi si želeli gledalci in kar si želim tudi sam kot urednik. RTV-prispevek se je lani sicer dvignil, a tudi plače v javnem sektorju, tako da proračun za pravice ni nič višji.

Vseeno imamo še za nadaljnjih nekaj let zgotovljene olimpijske igre, pa dirko po Franciji, po novem tudi aprilske kolesarske klasike, evropska prvenstva v odbojki, pa v nogometu 2028, svetovna v hokeju, atletiki, kolesarstvu ... Seveda ves čas iščemo poti in načine, kako tudi do ostalih vsebin, da bi imeli raznolik program in bi bili gledalci čim bolj zadovoljni.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovorni urednik je pojasnil dejstva, zaradi katerih žal postajajo največje športne prireditve oziroma tekmovanja nacionalnih reprezentanc in športnikov na najvišjih ravneh vse manj brezplačno dostopne najširši javnosti. Glavni razlog je, kot je omenil, predvsem v vse dražjih pravicah za TV-prenose in vse večjem zaostajanju RTV-prispevka za njimi. RTV Slovenija bi zato lahko ohranila enak obseg športnih prenosov kot pred leti samo tako, da bi močno zmanjšala druge vsebine. Vendar bi s tem nehala izpolnjevati v Zakonu o RTV Slovenija določene naloge javne službe, česar ne sme storiti.

Dejstvo je, da ste zaradi skokovitega naraščanja cen TV-pravic prikrajšani gledalci. O tem prejemam že nekaj let veliko pripomb, skupaj z odgovori pristojnih sem jih objavila v letnih poročilih, nazadnje v [Letnem poročilu 2024](#), kjer sem na str. 69 zapisala: »/.../ gledalci javne RTV, ki plačujejo RTV-prispevek, kot davkopllačevalci pa posredno deloma tudi šport, upravičeno pričakujejo, da na javni TV lahko gledajo vse pomembne tekme nacionalnih reprezentanc. RTV Slovenija je od takrat sprejela kar nekaj ukrepov, tudi prijavila predvajalca športnih prenosov pristojni Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS). Vendar izid ni bil v prid gledalcem

RTV Slovenija, ker seznam tekem državnih reprezentanc, ki morajo biti dostopne na 75 % ozemlja Slovenije, ni bil objavljen tudi v Uradnem listu EU, da bi veljal za vse ponudnike prenosov. Nekaj ukrepov v tej smeri je naredila tudi EU s sprejemom akta, ki pa še ni dobro zaživel v praksi. /.../« Na strani 71 pa sem zapisala: »Seznam pomembnih dogodkov za prenos je s [sklepom](#) sprejela Vlada RS septembra 2022. /.../ Pomembnejše športne dogodke lahko tako prenaša RTV Slovenija ali druga televizija, če jo lahko spremlja vsaj 75 odstotkov prebivalcev Slovenije. Kateri so ti dogodki, določa ta seznam. Pravice za vse tekme, ki niso na seznamu, lahko TV-hiše kupujejo na trgu, kjer so se cene v zadnjih 20 letih več kot podeseterile, javne RTV-hiše in EBU pa niso več konkurenčne. Če vas zanima še kaj podrobnosti, je zanimivo branje [magistrsko delo](#).«

Žal tudi letos nič ne kaže, da se bo dostopnost najpomembnejših tekem bistveno izboljšala. Mednarodne športne zveze, ki prodajajo TV-pravice, kljub lepim besedam ne kažejo družbene odgovornosti, ki bi se v praksi najbolj izkazala s tem, da bi bile najpomembnejše tekme med reprezentancami držav dostopne najširši javnosti. TV Slovenija se trudi, da bi pridobila čim več TV-pravic, tudi z oglaševanjem, s katerim pridobi dodatna sredstva za nakup TV-pravic.

Vprašanje o naslavljanju ruskih in beloruskih športnikov

Gledalko T. H. Z. je zanimalo, ali na RTV Slovenija obstajajo smernice glede omembe porekla ruskih in beloruskih športnikov:

»Z veseljem že leta spremljam vaše prenose plavalnih prvenstev. Tudi letos gledam SP v plavanju in poraja se mi zgolj vprašanje glede omenjanja porekla ruskih in beloruskih plavalcev. Glede na to, da ti tekmovalci nastopajo kot nevtralni športniki, me zanima, ali obstajajo na RTV kakšne smernice glede uporabe besed Rus, ruski, Belorus, beloruski. Komentatorka namreč komentira na način, kot da bi ti športniki zastopali svoje države.«

Komentatorka v Športnem programu Jolanda Bertole

Gledalka sprašuje za skupno hišno odločitev ... smernice RTV-ja v celoti. Kakšne so v drugih programih, ne vem. Sicer pa je to že kar precej let (mislim, da tam nekje od 2018, ZOI ali celo prej) v taki ali drugačni obliki, ne samo, odkar je vojna v Ukrajini.

Ko govorim z našimi kolegi, vsi omenjajo tudi Rusi, Belorusi, ker so po narodnosti še vedno to, kar so. Tudi pri begunski ekipi povemo, od kod so.

Kar se tiče plavalnih prenosov: praktično vsak dan, torej vseh 8 dni, kolikor je trajalo SP, sem razložila, kaj pomeni NAA in NAB, torej nevtralni športniki Belorusije in Rusije. Logično pa, da uporabljamo tudi njihovo narodnost. Razložila sem tudi, zakaj so nevtralni in tudi ob »himni«, ki je bila himna mednarodne zveze, zakaj predvajajo to.

V tenisu npr. tega nevtralnega statusa sploh ni in tudi v nekaterih drugih športih ne.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je komentatorka podrobno pojasnila dokaj kompleksno temo imenovanja športnikov iz držav, ki ne nastopajo za svojo državo, temveč kot t. i. nevtralni športniki. Ogledala sem si tudi nekaj prenosov. Komentatorka je ob himni mednarodne plavalne zveze pojasnila, zakaj predvajajo to in ne himne države, iz katere prihaja športnik.

Nadaljevanje junijskega odziva o merilih športnega uredništva

Gledalca **A. Š.** je zanimalo, zakaj na TV Slovenija in teletekstu niso objavili nobene informacije o nastopu naše mladinske rokometne reprezentance U-21 na svetovnem prvenstvu na Poljskem. Njegov odziv smo skupaj z odgovorom urednika Uredništva športnih novic na TV Slovenija ter odgovorom in mnenjem varuhinje objavili v [mesečnem poročilu za junij](#), na straneh 16-18.

Gledalec z odgovorom urednika Uredništva športnih novic na TV Slovenija ni bil zadovoljen, zato se je nanj odzval:

»Se pa ne strinjam z delom odgovora Anžeta Bašlja, urednika Uredništva športnih novic na TV Slovenija, v katerem pravi (citiram): »Imamo že dolgo postavljena uredniška merila: o mladinskih reprezentancah praviloma poročamo, ko se uvrstijo v boje za medalje oziroma osvojijo odličja na velikih tekmovanjih.« Ta izjava Bašlja seveda ne drži, kot sem zapisal že v prvem mailu: »O poraznem nastopu nogometne mladinske reprezentance U-21 na evropskem prvenstvu so na TV SLO-1 obširno poročali že vsak dan predtekmovanja - tudi z intervjuji. In zaključek? Izpadli so z eno samo osvojeno točko ter brez danega gola - s 5:0 na dveh tekmah.« Kar pomeni, da na TV Slovenija nimajo enakih meril za vse športe in, da je nogomet na TV Slovenija protežiran šport, čeprav ga pri nas v Sloveniji po dosežkih še zdaleč ni možno primerjati s košarko, odbojko, rokometom ... Sem spada tudi TV-zgodba o mladinskih reprezentantih v odbojki na mivki, ki do sedaj niso dosegli prav nič ali vsaj zelo malo!

V odgovoru Anžeta Bašlja pogrešam tudi pojasnilo na moje zadnje vprašanje – ali naše gledalce res bolj zanimajo tujci, kot pa naša domača športna dogajanja? Kdo v Uredništvu športnih novic na TV Slovenija odloča o tem in na osnovi kakšnih kriterijev?»

Urednik Uredništva športnih novic na TV Slovenija Anže Bašelj

Omenili ste primer nogometne reprezentance do 21 let na evropskem prvenstvu na Slovaškem. Res je, da smo temu dogodku namenili več prostora v naših informativnih in športnih oddajah, vendar je to rezultat kombinacije več dejavnikov, ki pomembno vplivajo na uredniške odločitve.

- EP U21 v nogometu je uradno največje mladinsko reprezentančno tekmovanje v najbolj spremljanem športu na svetu, s široko medijsko pokritostjo, prenosi, izjavami in analizami.
- Uvrstitev na evropsko prvenstvo v nogometu je veliko težja kot na prvenstva v ostalih športih.
- Tekmovanje je organizacijsko in medijsko na ravni članskih prvenstev, kar pomeni, da ima višji produkcijski in novinarski standard – tudi za televizijske kriterije.
- Omenjena reprezentanca je imela s seboj tudi svojo televizijsko ekipo, kar je redkost pri mladinskih ekipah, in smo tako imeli dostop do ekskluzivnih izjav in posnetkov.

V nasprotju s tem smo pri mladinskem svetovnem prvenstvu v rokometu naleteli na precej drugačne pogoje. Za tekmovanje ni bilo zagotovljenih televizijskih prenosov ali produkcije, prav tako nismo prejeli posnetkov tekem ali izjav, kar je za televizijo ključno – saj brez slike televizijski prispevek žal ni mogoč. Smo pa bili v dogovoru z organizatorji, da bi v primeru uvrstitve naše reprezentance v polfinale in finale pridobili slikovno gradivo. To se potem žal ni zgodilo.

Zavedamo se, da takšna razlika v obravnavi lahko deluje kot neenaka obravnava športov. Poudarjamo, da to ni posledica favoriziranja katere koli panoge, temveč predvsem posledica

razlik v dostopnosti gradiva, logističnih možnostih in pričakovanih gledalcev, ki v določenih športih spremljajo tudi mladinske reprezentance z enako pozornostjo kot članske.

Ob vsem tem pa odkrito priznamo: kljub temu, da imamo postavljena uredniška merila in si prizadevamo pokrivati čim širši spekter slovenskega športa, se včasih zgodi, da kakšen dosežek nehote izpustimo ali ga premalo izpostavimo. To ni namenoma in to nikakor ni odraz manjše vrednosti dosežka. Omenjeni prispevek o odbojki na mivki je bil del Prvega dnevnika, kjer od decembra lani pripravljamo posebne zgodbe o slovenskem športu, med drugimi je bila v tem delu našega programa objavljena tudi zgodba o izjemnem mladem rokometasu Aljušu Anžiču, ki je letos rokometni svet opozoril nase.

Tudi zaradi vašega pisma zdaj posodabljam merila za poročanje o mladinskem športu na najvišji mednarodni ravni, v katerih bo še jasneje določeno, kako obravnavamo posamezne kategorije, dosežke in športe – ob tem pa ostajamo zavezani enakopravnosti in preglednosti.

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Menim, da je urednik vzela vaš dopis zelo resno in pojasnil, da razlika v obravnavi nogometa in rokometu ni bila zaradi osebnih preferenc dnevnega urednika, temveč so do tega pripeljali konkretni razlogi.

Varuhinja vztrajam pri stališču, da morajo imeti uredništva čim bolj dodelana in vnaprej postavljena merila. V primeru pokrivanja športov tako med drugim o tem, kaj objavljajo (vrsta športa, kategorija, slovensko/tuje ...), kako objavljajo (v katerih oddajah, v koliko oddajah, vrstni red znotraj oddaje, dolžina, način poročanja ...).

Poleg teh meril, ki zagotavljajo dokaj enakopravno obravnavo športov, pa vpliva na uredniške odločitve še več drugih dejavnikov, na katere uredništvo nima vpliva, se jim pa mora prilagoditi: npr. dostopnost videa, dostopnost izjav, čas dogodka (če se npr. zgodi ponoči), število dogodkov (če je v enem dnevu veliko športnih dogodkov, seveda dobijo manj časa kot v dnevih, ko je dogodkov manj – zato lahko prihaja do razlik med primerljivimi športi v različnih dnevih). Kot je omenil urednik, uredništvo poleg tega išče ravnovesje med nalogo javne TV, da predstavi javnosti vse športe (tudi tiste, ki zanimajo le peščico občinstva) in med zanimanjem javnosti za določen šport. Pri čemer je zanimanje za nekatere športe vedno zelo veliko (npr. nogomet), za nekatere pa povezano z uspehi naših športnikov (trenutno kolesarstvo, plezanje ...)

Razumeti torej moramo, da je meril zelo veliko in da je uredniška avtonomija namenjena prav temu, da uredniki vsa ta merila seveda upoštevajo, vendar ob tem upoštevajo tudi vsakokratne posebnosti.

Pohvala komentarki EP v odbojki za ženske, 6. 8., Marjeti Hočevar

»Če sem vztrajen pri kritikah, moram biti dosleden tudi pri pohvalah: Pri [prenosu ženske odbojke 6. 8. 2025](#) na TV SLO 2 ob 19:55 se gospa, ki komentira, izraža naravnost izbrano. Izrekam ji vse čestitke. Ni le strokovna, tudi njen jezik je tekoč in ubran, in prosim, da jo izrecno pohvalite ter postavite za vzor vašim novinarjem /.../« (D. J.)

V. SPLOŠNO

Dnevnik Slovencev v Italiji: »Predlagam to oddajo v različnih terminih«

Gledalec S. Š. je v odzivu predlagal, da bi bila oddaja [Dnevnik Slovencev v Italiji](#) na sporedu »v različnih terminih, saj da se ti večkrat časovno prekrivajo«:

»Rad gledam Dnevnik Slovencev v Italiji. Na sporedu je na prvem in tretjem programu TV Slovenija in na TV Koper. Predlagam, da to oddajo predvajate v različnih terminih, saj se večkrat časovno prekrivajo. Nekateri pač nimamo ogleda za nazaj.«

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

Dnevnik Slovencev v Italiji je po shemi na TV SLO 3 na sporedu okoli 23. ure, na TV SLO 1 okoli 00.00 ali 00.30. Prekrivanja ni

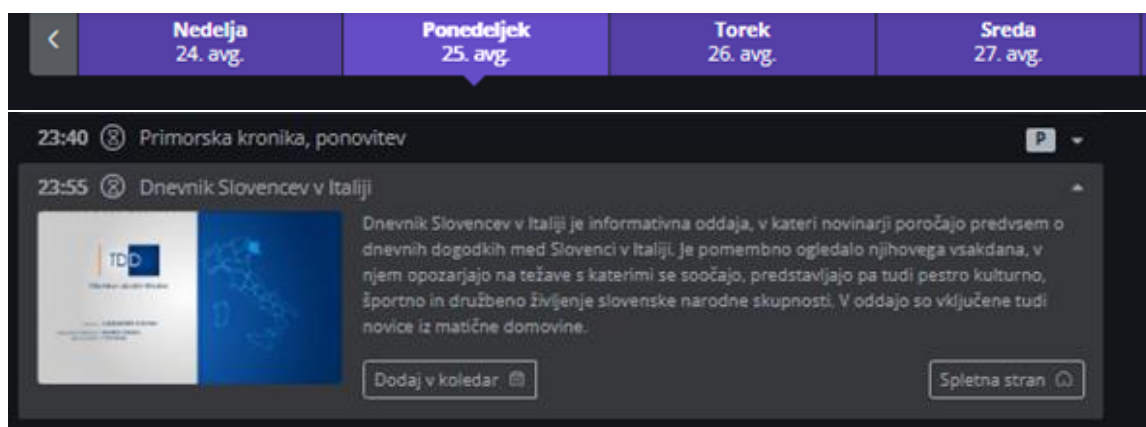
ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poslano pripombo oziroma pobudo. Zahvaljujem se vam tudi za spremljanje oddaje, ki jo pripravljajo Slovenci v Italiji za deželni sedež RAI v Trstu in v njej vsak dan predstavijo dogodke, povezane s Slovenci v Italiji, ter nekaj vesti iz Italije. S predvajanjem na treh programih RTV Slovenija oddaja prinaša dragocen vpogled v življenje in delo Slovencev v Italiji.

Pogledala sem nekaj dni sporedov in večjih prekrivanj pri predvajanju oddaje nisem zasledila. Niti v enem primeru se ni zgodilo, da bi se prekrivalo predvajanje na vseh treh programih. Tudi odgovor vodje službe za predvajanje programov kaže, da prekrivanja na programih TV Slovenija ni, včasih pa res pride do prekrivanja na TV Koper in na enem od nacionalnih programov. Vendar menim, da za gledalce to ni težava, saj jo tudi tisti, ki nimajo ogleda za nazaj, lahko vidijo vsaj dvakrat.

DODATNO VPRAŠANJE VARUHINJE

Ob pregledu sporedov sem opazila, da je v sporedu TV Koper – Capodistria oddaja Dnevnik Slovencev v Italiji včasih zapisana v slovenščini, včasih pa z italijanskim prevodom. Ker ne poznam razlogov za zapis oddaje v dveh jezikih, sem za pojasnilo o tem prosila pristojne.

Odgovorna urednica TV programa za italijansko narodno skupnost **Monika Bertok**

Dnevnik Slovencev v Italiji je oddaja, ki jo prevzemamo od RAI Furlanije - Julijske krajine. Na TV Koper - Capodistria jo predvajamo v okviru Čezmejne televizije, in sicer tako v programskem pasu TV programa za italijansko narodno skupnost kot tudi v programskem pasu Regionalnega (slovenskega) TV programa.

Kadar je oddaja umeščena v programski pas Regionalnega TV programa (ob ponedeljkih in četrtek), je v sporedu navedena z izvirnim slovenskim naslovom. Kadar pa je umeščena v programski pas TV programa za italijansko narodno skupnost (vse dni v tednu, razen ob ponedeljkih in četrtek), je v sporedu poimenovana v italijanskem jeziku.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je odgovorna urednica TV programa za italijansko narodno skupnost primerno in podrobno pojasnila, zakaj je oddaja Dnevnik Slovencev v Italiji v sporedu TV Koper – Capodistria dvakrat tedensko zapisana z izvirnim slovenskim imenom, druge dni pa z italijanskim prevodom).

Mnenje: »Nekaj pripomb in pohval vašega televizijskega programa«

»Oglašam se vam, ker imam nekaj pripomb in pohval na račun vašega televizijskega programa. Pohvalil bi torkovo nadaljevanko Na razpotju, ki je odlična popestritev vaše ponudbe in jo z navdušenjem spremljamo. Gledam tudi nadaljevanke v soboto zvečer. Opažam pa, da imate

vedno manj nadaljevanj in prav težko jih je najti, ker so nekatere vsakokrat ob drugi uri ali pa jih vmes kar kakšen teden ali dva sploh ni. Komu je to potem sploh namenjeno? Ali se ne zmenite dovolj vnaprej, kaj bo na sporedu? Namreč, tudi kot gledalec si vnaprej načrtujem čas za spremljanje nadaljevanj, filmov in glasbe in nekako se pričakuje red oz. tako kot Dnevnik ni na sporedu enkrat ob 19h in enkrat ob 23h ali sploh odpade, tako tudi pri nadaljevanjih kot redni gledalec pričakuješ rutino terminov. Redno spremljam tudi filme. Najbolj všeč so nam tisti ob sredah. Vsaj tukaj lahko vidim tudi kaj takega, česar na drugih programih ni. Opažam pa, da je ogromno dokumentarnih oddaj in včasih moramo kar pogledati, ali je naš televizor nastavljen na program Discovery in ali res gledamo slovensko televizijo. Sicer je to tudi dobro oz. morajo biti, pa vendar je dejstvo, da jih je zelo veliko, velikokrat ponavljate in nekateri so čisto predolgi. Pogrešam tudi več glasbenih in drugih kulturnih oddaj, pa ne narodnozabavne glasbe, ki je prav nemogoča (oddaja ob petkih zvečer). Kakšen jazz (včasih ste imeli Rončela), blues in še veliko drugih zvrsti je, ki bi jih morali imeti, saj ljudje spremljajo v življenju še kaj drugega kot harmoniko. Skratka, nekako so z vašim sporedom v zadnjih letih mešani občutki, saj po eni strani še vedno kot nekomercialna televizija nudite bistveno boljše nadaljevanke, filme, dnevnoinformativni program kot komercialne televizije, po drugi strani pa ste v zadnjih letih popolnoma porušili razmerje med določenimi zvrstmi, predvsem pa nimate neke stalnice, ki bi gledalcu olajšala spremljanje.« (S. J.)

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

»Zares na desetisoče tovornjakov?«

Poslušalec B. P. se je odzval na prispevek v oddaji [Zrcalo dneva, 23. 8.](#), ki je navajal »desetisoče tovornjakov s humanitarno pomočjo«:

»Sinoči sem ob 22. uri poslušal Prvi program Radia Slovenija, [oddajo Zrcalo dneva](#), ki se je začela z vašim prispevkom o Gazi (na Om 50s). Že ob prvi povedi vašega prispevka mi je vzelo sapo: "Ljudje v Gazi umirajo zaradi lakote in žeje, čeprav na vstopnih točkah čaka na desetisoče tovornjakov s humanitarno pomočjo."

Poskusil sem si predstavljati, koliko meri "na desetisoče tovornjakov" v dolžino in širino, koliko tisoč ton lahko prevažajo. Seveda na seštevek vpliva tudi, kaj štejete za tovornjak - samo velike vlačilce, ki jih vidimo na podobah iz Gaze in okolice, ali tudi male poltovornjačke, izvedenke osebnih avtomobilov in terencev. Zaradi te miselne vaje sem prenehal poslušati poročila.

Danes sem poskusil na spletu najti vir tega podatka. Ni mi uspelo, ne v slovenščini in ne v angleščini. Največje število, ki sem ga našel, je šest tisoč čakajočih tovornjakov ([The Intercept, 22. avgusta](#)). Našel sem tudi omembe stotin tovornjakov pomoči od odprtja vstopnih točk ([UAE Feed, 23. avgusta](#)), podatek aplikacije OZN o 4.938 tovornjakih prevzete pomoči od 19. maja do

danes, torej v treh mesecih ([aplikacija OZN, ravnokar](#)). Na spletni strani UNICEF USA je navedba o 3.500 tovornjakih na dveh vstopnih točkah do 20. avgusta ([22. avgust](#)).

Zelo verjetno je, da imate na Radiu Slovenija več in boljše vire informacij od mene, jaz pa bi rad pregnal neprijeten dvom v verodostojnost poročanja Radia Slovenija. Menim, da v na sekunde odmerjenih radijskih novicah pri navajanju podatkov o zelo resnih zadevah z možnimi usodnimi posledicami ni prostora za pesniško svobodo ne glede na njeno verjetno dobronamernost. Ko ljudje poslušamo poročila, (nekateri) pričakujemo predvsem dejstva. Če so ta komaj verjetna, jih je treba predstaviti prepričljivo, podkrepiti z dodatno razlago.

Zaradi tega vas lepo prosim, da mi navedete vir podatka, po možnosti lahko preverljiv, o "desettisočih tovornjakov s humanitarno pomočjo", ki čakajo pred vstopnimi točkami v Gazo. Za odgovor se vam lepo zahvaljujem.«

Odgovorni urednik Radia Prvi Danijel Poslek

Kolega Vešligaj je pri poročanju uporabil navedbe Al Jazeera: <https://www.aljazeera.com/news/2025/8/5/how-much-aid-has-entered-gaza-5>.

Ker pa se podatki o številu tovornjakov v različnih medijih in uradnih sporočilih zelo razlikujejo, bomo v uredništvu tudi opravili razpravo o tem, kako povzemanj tovrstne navedbe, da ne bo dvoma v njihovo korektnost.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

V odgovoru je korektno naveden vir, po katerem ste spraševali. V njem je med drugim omenjena številka 22.000 tovornjakov, ki čakajo na meji. So pa seveda še druge številke, ki kažejo na to, da je potrebna pri navajanju številčk previdnost. Še posebej z vojnih območij, kjer so viri pogosto tudi zavajajoči.

Odziv odgovornega urednika pa dokazuje, da se tega zavedajo in so zato v uredništvu že opravili razpravo o natančnejšem in previdnejšem povzemanju navedb. Uredništvo se je torej odzvalo profesionalno in odgovorno: vaša pripomba je upoštevalo kot dobronamerno kritiko, da se bodo v prihodnje izognili dvomom v točnost navedb.

Mnenje: Razmislek o programu Radia Prvi

»Sem starejša poslušalka, ki že desetletja zvesto spremlja Radio Prvi. Že kot otrok sem z veseljem poslušala otroške oddaje, kasneje zabavne vsebine, Marjana Kralja in mnoge druge. V času službe me je radio spremljal doma in v avtomobilu, danes pa mi kot upokojenki še vedno pomeni pomemben del vsakdana.

Še posebej cenim oddaje, kot so NaPotki, Studio ob 17.00, Svetovalni servis, Kmetijska oddaja, Mnenja poslušalcev, Radio Ga Ga, Slovenska zemlja v pesmi in besedi ter radijske igre. Te oddaje mi dajejo občutek povezanosti, znanja in domačnosti.

V zadnjih letih pa opažam spremembe, ki me kot dolgoletno poslušalko žalostijo. V programu je vse več vsebin, ki povzdigujejo vrednote, ki jih sama ne prepoznavam kot moralne ali uravnotežene. Pogoste so teme o alternativnih oblikah družin, medtem ko se klasična družinska struktura zdi zapostavljena. Prav tako me moti enostransko poročanje, kjer se daje prednost

določenim političnim idejam, migracijam, manjšinam, medtem ko se stiske domačih ljudi pogosto prezrejo. /.../

Z žalostjo ugotavljam, da vse pogosteje izklopim radio in poiščem podkast ali oddajo konkurenčnih programov, ki mi ponudijo več kakovosti in vsebinske širine.

Ob tem pa čutim spoštovanje do peščice novinarjev, ki se še vedno trudijo in ustvarjajo odlične oddaje.« (T. O.)

II. RADIO MARIBOR

Dodatni odgovor uredništva Radia Maribor

Varuhinja je v [mesečnem poročilu za oktober 2024](#) (str. 25) objavila vprašanje poslušalke, zakaj na spletni strani Radia Maribor ni možno poslušati čestitk za nazaj. Objavila je tudi odgovor, da je vzrok nova spletna stran Radia Maribor, da pa težave odpravljajo in da bodo do sredine novembra vpeljali rešitev, ki bo na spletni strani omogočila dostop do čestitk.

Novembra čestitke na spletni strani še niso bile dostopne, so pa bile od januarja dalje. Avgusta pa je glede možnosti dostopanja do čestitk prejela še dodatni odgovor odgovorne urednice Radia Maribor:

Odgovorna urednica Radia Maribor Vesna Martinec

V zvezi s pritožbo, zakaj čestitk Radia Maribor ni na spletni strani, smo – kot že rečeno – ukrepali in jih začeli objavljati na naši spletni strani z januarjem letošnjega leta.

Nato pa smo pred tednom dni ugotovili, da na spletu vendarle niso vidne povsod oz. so bile v enem iskalniku vidne, v drugem pa ne. Sporočam, da smo zdaj tudi to tehnično pomanjkljivost, ki je povzročala nedostopnost čestitk na enem iskalniku, odpravili in jih bodo zdaj res vsi z lahkoto našli, seveda za omejeno časovno obdobje.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN POHVALO RADIU MARIBOR

Skoraj leto dni je že od takrat, ko ste mi pisali glede dostopnosti čestitk na spletni strani Radia Maribor. Glede na to, da se od januarja niste več oglasili, sklepam, da ste na spletni strani Radia Maribor do njih lahko dostopali in jih poslušali. Ker pa je načinov za dostopanje do spletne strani več in ne vem, katerega uporabljate (ali ste ga morda vmes zamenjali), vam sporočam, da sem od odgovorne urednice Radia Maribor prejela odgovor, da pri enem načinu dostopanja čestitk ni bilo. So pa to napako sedaj odpravili.

Zato sem odgovorni urednici in tehničnim sodelavcem Radia Maribor zapisala **zahvalo, da so napako, ki so jo odkrili slučajno, takoj odpravili in me obvestili, da lahko to informacijo delim z vsemi poslušalci.** Dodala sem še **pohvalo za dosledno spoštovanje Programskih standardov v točki II. 5, ki navaja: »Bistvene sestavine odgovornosti so popravljanje lastnih napak, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom.«**

Morda se komu zdi to malenkost. Toda vaš lanski odziv, v katerem ste zapisali, kako pomembna je za vas oddaja Čestitke na Radiu Maribor, v kateri s Primorske vsako leto voščite sorodnikom na Štajersko in tudi tako ohranjate dragocene družinske vezi, je dokaz, kolikšne razsežnosti

imajo mnoge vsebine RTV Slovenija in kako »velike« in pomembne so tudi takšne »malenkosti«. V zadnjih letih sem prejela kar nekaj odzivov tudi na podobno oddajo Čestitke in pozdravi na Prvem programu Radia Slovenija in na oddajo Glasba po željah na Radiu Koper. Iz vseh je bilo razbrati pomembnost teh oddaj, ker prinašajo slavlencem in tistim, ki jim voščijo, toplino; ker povezujejo generacije, družine, sosede, sodelavce, prijatelje in ker širijo pozitivno in lepo, po čemer vsi hrepenimo, a vse bolj izginja.

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

»Med osmrtnicami že več kot 2 tedna napisani že dolgo pokojni«

Bralka I. E. je opozorila na neposodabljanje strani teleteksta z osmrtnicami:

»Rada bi opozorila na neažurnost upravljalcev teleteksta, kjer so med osmrtnicami že več kot 2 tedna napisani že dolgo preminuli.«

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Najlepša hvala za opozorilo. Res je, nedopustno in tudi nepietetno je, da so 1. septembra na Teletekstu RTV Slovenija še vedno objavljene osmrtnice za že pokopane pokojnike. Pogledala sem na spletno stran <https://teletext.rtvlo.si/199/1> in vidim osmrtnico za pogreb pokojnice, ki je bil 14. avgusta, za pogreb pokojnika 16. avgusta in za pogreba pokojnikov 29. avgusta in 30. avgusta.

Zato sem vašo pripombo brez vaših osebnih podatkov takoj poslala odgovorni urednici uredništva za nove medije, ki skrbi tudi za teletekst.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Osmrtnice bo kolegica takoj umaknila. Bil je čas dopustov, zato se je žal zgodilo, da so ostale objavljene.

Hvala za razumevanje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Pol ure po odgovoru odgovorne urednice so vse stare osmrtnice umaknjene. Skladno s Programskimi standardi bi bilo tudi primerno, da bi se uredništvo za napako opravičilo.

S prirejanjem agencijske vesti je novinar spremenil pomen povedi

Bralec **B. P.** se je odzval na agencijski prispevek, v katerem je novinar pri povzemanju »pomensko popačil« in tako spremenil pomen povedi:

»Gre za še eno za bralstvo povsem nepotrebno spreminjanje vesti STA s sklicevanjem na BBC, pri čemer je prišlo do pomenskega popačenja povedi STA, da je postala (vsaj zame) nerazumljiva in (vsaj zame) tudi moteča.

Tako [Dnevnik po STA](#):

Matthew and (sic) Maria Raine v tožbi trdita, da je v mesecih pred samomorom 11. aprila letos njun sin Adam razvil nezdrav odnos s klepetalnim robotom, ki ga je sprva uporabljal za šolo. Ta naj bi mu je v zadnjem pogovoru na dan smrti pomagal, da je staršem ukradel vodko. Zagotovil naj bi mu tudi tehnično analizo zanke, ki jo je zvezal, ter potrdil, da bi se z njo človek lahko potencialno obesil. Nekaj ur kasneje so Adama našli mrtvega, potem ko je za samomor uporabil to metodo.

Tako [Mladina po STA](#): (povsem enako, op. a.) /.../

Tako [MMC RTVS po STA](#) in sklicujoč se tudi na BBC:

Matthew in Maria Raine v tožbi trdita, da je v mesecih pred samomorom 11. aprila letos njun sin Adam razvil nezdrav odnos s klepetalnim robotom, ki ga je sprva uporabljal za šolo. V nekaj mesecih je "ChatGPT postal najstnikov najbližji zaupnik", piše v tožbi, Adam pa mu je začel pripovedovati o svoji tesnobi in duševni stiski, poroča BBC. ...

Tožba navaja, da je Adam klepetalnemu botu zaupal svoj načrt samomora in mu zagotovil tudi tehnično analizo zanke, ki jo je zvezal, ter potrdil, da bi se z njo človek lahko potencialno obesil. Nekaj ur kasneje so Adama našli mrtvega.

Kolikor, ostarel in neuk, znam in razumem slovensko, v objavi MMC RTVS piše, da je najstnik Adam klepetalnemu robotu zaupal svoj načrt, mu (robotu) zagotovil tehnično analizo zanke in mu (robotu) potrdil, možnost obešenja. Kaj je potemtakem klepetalni robot storil narobe? Da je vse naštetu izvedel od pokojnega najstnika?

Najprej pohvala, da je Ž. N. vsaj popravil lapsus STA, ki so ga poobjavili v Dnevniku in Mladini in angleški and poslovenil. Sledi graja, da je v nadaljevanju z "ustvarjalnim" in povsem nepotrebim prirejanjem vesti STA popačil pomembno poved.

Take napake so v objavah MMC prepoznane. /.../«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

<https://www.rtv slo.si/svet/s-in-j-amerika/starsa-iz-kalifornije-za-samomor-sina-krivita-chatgpt/755799>

V poved smo dodali ta: Tožba navaja, da je Adam klepetalnemu botu zaupal svoj načrt samomora, ta pa mu je zagotovil tehnično analizo zanke, ki jo je zvezal, ter potrdil, da bi se z njo človek lahko potencialno obesil. Nekaj ur kasneje so Adama našli mrtvega.

Iz konteksta je bilo jasno, kaj je kdo naredil.

Za take pripombe se uporablja prijava napake, prosim, da uporabnik to upošteva in uporablja.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Hvala za popravek besedila.

Ta del, ki je bil spremenjen, je bil edini, ki je podrobno opisal, kako je klepetalni robot pomagal mladoletnemu Adamu k samomoru, kaj je naredil najstnik in kaj klepetalni robot. **In ta del je bil vsebinsko povsem napačen.**

V vodilu članka je pisalo: »naj bi njihov klepetalni robot ChatGPT njunemu sinu dal navodila za samomor in ga k dejanju spodbudil.

V spornem besedilu pa je pisalo ravno obratno: *»da je Adam klepetalnemu botu zaupal svoj načrt samomora in mu zagotovil tudi tehnično analizo zanke, ki jo je zvezal, ter potrdil, da bi se z njo človek lahko potencialno obesil«.*

Gre za bistveni del besedila, katerega (nasprotnega) pomena bralec ni dolžan iskati v kontekstu, temveč **mora biti zapisan pravilno** v vseh delih besedila.

To od vseh programskih ustvarjalcev terjajo:

- Programski standardi RTV Slovenija v točki 3. (Odličnost in inovativnost): »Programske vsebine in storitve dosegajo in postavljajo najvišje tehnične, tehnološke, vsebinske in estetske standarde.«
- Poklicna merila in načela novinarske etike v točki 1.1 (Natančnost): »Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično.«

Zato menim, da je prišlo v tem primeru do odmika od programskih standardov in poklicnih meril.

Uredništvu priporočam razpravo o spoštovanju zgoraj omenjenih programskih standardov in poklicnih meril.

Prosim tudi za pojasnilo, ali besedila, objavljena na MMC-ju, poleg lektorja za avtorjem prebere še kdo. Če jih ne, priporočam razmislek, ali bi bilo smiselno to uvesti, saj redatorsko ali uredniško branje lahko prepreči marsikatero napako, ki jo avtor nehote spregleda.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije Ksenje Tratnik na priporočilo varuhinje

Hvala za priporočilo, članke prebere tudi lektor, če je časovno mogoče seveda tudi urednik, ki pa se običajno bolj posveti najpomembnejšim člankom dneva.

V uredništvu smo razpravo o zadevi že opravili.

Pohvala za podpisane fotografije

»V vednost vam pošiljam sporočilo uredništvu MMC, ki sem ga oddal kot prijavo napake pod [člankom o vročini in množici požarov po Evropi](#):

Pohvaljeni, ker ste prav vsako od 26 fotografij opremili s podpisom, ki pove, za kateri kraj oziroma območje gre. Žal je takšna skrbnost pri opremljanju slik bolj izjema kot pravilo, zato je ta primer še toliko bolj dragocen.« (B. P.)

Mnenji

[O poročanju o Romih in nasilju nad njimi](#)

»Na MMC sem zasledila [novico o genocidu nad Romi](#) ob mednarodnem dnevu spomina na žrtve nacističnega pokola med drugo svetovno vojno. Novica je v povezavi s spominom na dan, ko so nacisti pobili še zadnje taboriščnike v Auschwitzu. Prav tako v novici omenjate del iz govora predsednika Zveze Romov Slovenije o diskriminaciji in sovraštvu do Romov, ki sta v naši družbi še vedno prisotna.

Žal mi je, da niti govornik niti vaši kolegi novinarji, ki so novico o genocidu nad Romi pripravili, niso predstavili celostne slike tragične usode Romov med drugo svetovno vojno. Nihče ni omenil neslavnega prispevka slovenskih revolucionarjev k temu genocidu, pomora 52 Romov pri Igu, kjer so brezsrčno pobili tudi nosečnico in 26 otrok. To vem iz intervjuja z zgodovinarjem Ferencem in ne, ker bi javna RTV o tem poročala.

Povrhu vsega se trenutna slovenska oblast obnaša kot /.../, upravičeno opozarja na genocid nad Palestinci v Gazi in se poklanja žrtvam v Srebrenici, istočasno pa zanika žrtve komunističnega nasilja v lastnem narodu.

Ali res ni med novinarji javne RTV junaka, ki bi o tem povprašal našo zunanjo ministrico, predsednika vlade ali predsednico države! Ali gospoda Jankovića, zakaj po več kot 80 letih še vedno ne dovoli pokopa pobitih Romov!

Pričakujem, da javna RTV pozitivno prispeva k celostnemu pogledu na zgodovinske dogodke, zlasti kadar so ti povezani s tako občutljivo temo, kot je genocid. Mediji ustvarjate javno mnenje, veliko bi lahko pripomogli, da se kot družba iz zgodovine česa naučimo in ne le ponavljamo napake.« (T. L.)

[O "spornem" naslovu in povedi v članku na MMC-ju](#)

»Človek ne more niti preleteti dnevnikov MMC, ne da bi se mu ob tem in zaradi njih dvignil krvni tlak in razdražil žolčnik.

[Današnji primer:](#)

Umetnik na sedežu ZN-a opozoril na nujnost sprejetja sporazuma o odpadni plastiki (naslov!)
Medtem ko že več kot teden dni potekajo nova dogovarjanja o svetovni zamejitvi plastičnega onesnaženja [na sedežu Združenih narodov v Ženevi](#), se je kanadski umetnik odločil dvigniti svoj glas.

Za kulturo zadolženi A. P. očitno ne ve ali pa zanemarja dve drobnariji: da je sedež OZN v mestu New York v ZDA, kar smo se mi pred več kot pol stoletja v "mraku komunističnega režima" učili

že v osnovni šoli. In da AP v svojem članku nikjer ne omenja "headquarters" ali "seat", temveč piše o "UN office in Geneva".

Seveda je zaplotniških in okostenelih okovov osvobojeni sodobni slovenski jezik na novih obzorjih postal bolj metaforičen in hiperboličen, zato tega urednice in lektorji ne bodo popravili niti po treh intervencijah in šestih tednih ...

Nad dejstvom, da MMC RTVS o že teden trajajočih pogajanj o omejevanju onesnaževanja s plastiko doslej sploh ni poročal, ampak je to prišlo do nas le zaradi z odpadno plastiko obložene skulpture, se ne smem pritoževati, saj bi to pomenilo vtikanje v uredniško politiko. Ta pa je seveda nedotakljiva, saj gre za zagotavljanje svobode, samostojnosti in odličnosti v najbolj veličastni slovenski javni medijski hiši.

Kajti vrhunski kadri MMC imajo vso pravico neodvisno zanemariti [vest državne agencije STA o začetku teh pogajanj](#), ki je minuli torek, 5. avgusta, obogatila slovenski medijski prostor s poobjavami na manj elitnih in nacionalno nepomembnih spletnih straneh [24ur](#) in [svet24](#). [Delo](#) pa je že dan prej povzelo članek Guardian na to temo.

P.S.: Ugotavljam, da so kmalu po moji /.../ prijavi sporna naslov in poved v članku spremenili, ne morem pa reči popravili. Navedba "prostorov ZN-a" in "izpostave Združenih narodov v Ženevi" je le druga stran nevednosti in malomarnosti. V Ženevi ima OZN Palačo narodov ([Palais des nations](#)) in ne kar nekih prostorov ali izpostave.« (B. P.)

Odzivno poročilo Uredništva za nove medije

Varuhinja je v [mesečnem poročilu za julij](#) (str.26-27) pri odzivu glede domnevno nevarne vsebine kolumne Urbana Praprotnika [Se lahko strgana prednja križna vez sama zaceli? - RTV SLO](#), objavljene na MMC-ju 15. julija, uredništvu priporočila takojšen umik kolumne. Priporočila je tudi razmislek o članku, ki bi popravil škodo, povzročeno bralcem, ki so bili določen čas že izpostavljeni vsebini kolumne, potencialno škodljivi za njihovo zdravje, in predstavil znanstveno utemeljene metode celjenja prednje križne vezi.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Glede omenjene kolumne sem se za strokovno oceno obrnila na predstojnika katedre za ortopedijo MF UL prof. dr. Mateja Drobniča, dr. med. V nadaljevanju vam prepošiljam njegov odgovor.

Kolumne ne bomo umaknili, bomo pa v kratkem pripravili poglobljen prispevek o zdravljenju poškodbe sprednje križne vezi.

»Nekirurško zdravljenje sprednje križne vezi in tudi ohranitveni operativni posegi te vezi imajo zelo dolgo brado.

Vsaka izmed teh različnih možnosti ima svoje pozitivne rezultate in tudi kontraindikacije. To, da se sprednja križna lahko delno ali v celoti "zaceli", ni nič posebno novega in je odvisno od stopnje raztrganine, pridruženih poškodb, drugih zdravstvenih dejavnikov, stopnje aktivnosti.

V grobem lahko rečemo, da polovica bolnikov po poškodbi SKV itak ne potrebuje kasnejše rekonstrukcije vezi (ki je trenutni zlati standard zdravljenja v primeru nestabilnega kolena).

Protokol nekirurškega zdravljenja z imobilizacijo po Cross-u, na katerega se nanaša dotični prispevek, je zgolj ena izmed možnosti.

Sam protokol je za pacienta dokaj neugoden (imobilizacija v pokrčenem kolenu), trajanje okrevanja za povratek v šport je relativno dolgih 12 mesecev.

In seveda, daleč od tega, da bi bili vsi pacienti dobro. Podatki v literaturi so zaenkrat precej omejeni, tako s časovnim spremljanjem, kakor s številom bolnikov.

Prispevek, glede katerega me sprašujete, torej ni napačen, je pa strokovno vsekakor neuravnotežen, saj favorizira zgolj en način zdravljenja, za katerega nimamo niti srednjeročnih podatkov uspešnosti. Pa tudi objavljene raziskave nimajo visoke stopnje dokazov o učinkovitosti.

Prispevek po mojem mnenju potrebuje vsebinski popravek z uravnoteženim prikazom zdravljenja poškodbe SKV.

Prof. dr. Matej Drobnič, dr. med.

Katedra za ortopedijo MF UL - predstojnik

Ortopedska klinika UKC Ljubljana«

MNENJE IN PRIPOROČILO VARUHNJE

Hvala za odgovor in pojasnilo predstojnika katedre za ortopedijo na MF UL. V pojasnilu navaja, da je prispevek »strokovno vsekakor neuravnotežen, saj favorizira zgolj en način zdravljenja, za katerega nimamo niti srednjeročnih podatkov uspešnosti. Pa tudi objavljene raziskave nimajo visoke stopnje dokazov o učinkovitosti.« Zato je o kolumni zapisal sklepno mnenje, da »potrebuje vsebinski popravek z uravnoteženim prikazom zdravljenja poškodbe SKV.«

Od objave kolumne, 15. julija, je minilo že 50 dni, od vaše najave poglobljenega prispevka o zdravljenju poškodovane sprednje križne vezi pa devet dni. Kolumna ostaja objavljena v nespremenjeni obliki, brez pojasnila o neuravnoteženosti in dvomljivi strokovnosti objavljene vsebine.

Tako so bralci že 50 dni izpostavljeni neuravnoteženim informacijam in priporočilom, ki so za zdravje lahko škodljivi.

Zato ugotavljam, da z objavljeno kolumno uredništvo kljub opozorilu bralca, mojem priporočilu in pojasnilu strokovnjaka še vedno krši Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v dveh podtočkah točke 10.2:

»10.2 Odnos do zdravja:

Na RTV Slovenija spoštujemo osnovno načelo iz Hipokratove prisege: **Ne stori ničesar, kar bi škodovalo zdravju bolnika. Zato pri poročanju o tej problematiki spoštujemo naslednja poklicna načela:**

- a. Z informacijami in oddajami ne smemo ogrožati zdravja ljudi.
- i. Če bomo v dvomih, poročil o zdravstveni tematiki ne bomo objavljali.«

Zato ponovno zapisujem priporočilo za umik kolumne ali za njeno dopolnitev na način, da z vsebino ne bo več ogrožala zdravja ljudi.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije Ksenje Tratnik na priporočilo varuhinje

Kolumne ne moremo dopolnjevati, bomo pa pripravili prispevek o različnih načinih zdravljenja. Vsebina ne škoduje zdravju bolnika, tudi nekirurško zdravljenje poškodbe namreč je način zdravljenja.

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Blokirano uporabniško ime

Uporabnik K. Č. se je aprila poskušal prijaviti na rtslo.si s svojim uporabniškim imenom in ob tem dobil obvestilo, da prijava ni mogoča, saj je uporabniško ime blokirano. Administratorja je vprašal zakaj, saj ni kršil nobenih pravil in mu pred tem tudi niso odstranili nobenega komentarja. Odgovorili so mu: »Opazili smo zlorabo možnosti registracije up. računov s strani določenega uporabnika, med njimi je tudi up. račun /.../, tako da bomo zadevo predali naprej v obravnavo.«

Uporabnik se je na odgovor administratorjev MMC-ja odzval in med drugim napisal: »po zaključeni obravnavi pa zahtevam natančno pojasnilo, katero konkretno zapisano pravilo ali pogoj uporabe je ta račun/profil kršil« in »prosil bi tudi za okvirno informacijo, koliko časa naj bi trajale tovrstne obravnave«. Ker dodatnega pojasnila s strani MMC-ja ni dobil, se je obrnil na varuhinjo.

VPRAŠANJE VARUHINJE ADMINISTRATORJEM MMC-JA

Uporabnik piše, da na vprašanja, poslana aprila, zakaj je bil njegov račun blokirano (kakšna zloraba se je zgodila oz. kaj je kršil), ni prejel odgovora. Prosim za pojasnilo.

Administrator MMC RTV SLO

Omenjeni uporabnik si je registriral na desetine uporabniških imen, da si je zviševal oceno lastnih komentarjev. Up. ime /.../ je le eno izmed njih in je blokirano.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Standardi in pravila komentiranja na spletnem mestu rtslo.si v točki 19 navajajo:

»19. Da ne bi peščica težavnih uporabnikov s kršenjem pravil motila večine in povzročala nevšečnosti, administrator ob manjših prekrških uporabnika opozori, ob nadaljnjih ali grobih kršitvah pa ga doda pod nadzor ali ga blokira. Uporabniku, ki je bil zaradi neupoštevanja pravil dodan pod nadzor ali blokirano, se onemogoči registracija novega uporabniškega imena. Registriranje več uporabniških imen z namenom nadaljnega kršenja pravil ni dovoljeno.«

Menim, da so administratorji utemeljeno blokirali enega od vaših uporabniških računov in to tudi ustrezno pojasnili.

»Da moderator ne izbriše komentarja kljub številnim prijavam, je nedopustno«

Uporabnik P. H. se je zaradi neprimernih komentarjev in avatarja enega od uporabnikov MMC-ja obrnil najprej na administratorje MMC-ja, nato pa še na varuhinjo:

»Moderator noče kljub številnim pozivom izbrisati komentarja uporabnika /.../. Uporabnik se s svojimi vpisi vseskozi norčuje iz navijačev NK Maribor, preimenoval ga je v Marispor, v avatarju pa predrugačil grb NK Maribor na način, da je turško napisal Maribor, dodal pa še džamijo. Norčevanje na nacionalni osnovi zaradi turških lastnikov NK Maribor pa ni primerno in je nedopustno. Da pa nacionalni medij to dopušča, je sramota brez primere. Boste dovolili norčevanje tudi iz ruskih lastnikov NK Celja ali nemško-hrvaških lastnikov NK Olimpija? To, da moderator ne izbriše komentarja kljub številnim prijavam komentarja, pa je nedopustno.«

VPRAŠANJE VARUHIINJE ADMINISTRATORJEM MMC-JA

Uporabnik se je zaradi neprimernih komentarjev in avatarja uporabnika /.../. obrnil name že 27. 7. Nato sem ga pozvala, da navede točne primere. Iz zadnjega odziva sklepam, da ste kar nekaj komentarjev uporabnika že sami umaknili, ne pa vseh. Prosim za pojasnilo glede izbrisa neprimernih komentarjev tega uporabnika in za odgovor, ali ste zaznali tudi neprimernost avatarja (znak NK Maribor z džamijo) in ga pozvali, da ga spremeni.

Administrator MMC RTV SLO

Omenjeni komentar smo umaknili. Uporabniško ime smo blokirali, saj je uporabnik imel tudi neprimeren avatar (izzivanje navijačev druge ekipe), pri tem pa je uporabniško ime registriral z začasne elektronske domene. Očitno se je registriral z namenom izzivanja drugih uporabnikov in s tem kršenja pravil sodelovanja.

ODGOVOR VARUHIINJE Z MNENJEM

Menim, da so administratorji primerno ukrepali in pokazali, da opravljajo svoje delo skladno s Pravili komentiranja, ki so namenjeni varovanju uporabnikov do komentiranja v spoštljivem okolju. Nedopustno ravnanje torej administratorji odpravljajo.

Zato se vam zahvaljujem za opozorilo. Veliko neprimernih ravnanj opazijo in odstranijo že administratorji sami, zaradi zelo velikega števila komentarjev pa kakšno nehote spregledajo.

»Prijava uporabnika, ki znova krši pravila pod drugim uporabniškim imenom«

Uporabnik K. Č. je s podobno analizo opozoril administratorje MMC-ja na kršenje pravil uporabnika, ki je znova kršil pravila, a pod drugim uporabniškim imenom:

»V priponki vam pošiljam kolaž posnetkov zaslonov skoraj 80 komentarjev uporabnika /.../, glede katerih se boste verjetno strinjali, da so neprimerni (uporabnik v njih celo zagovarja holokavst), njegov slog pisanja, tematske stalnice in jezikovne posebnosti pa kažejo na to, da je isti uporabnik pred tem kršil pravila že pod uporabniškim imenom /.../ (ta je objavljal komentarje samo še en teden po tem, ko ste ga po moji prijavi 7. februarja 2025 dodali pod nadzor). Standardi in pravila komentiranja na spletnem mestu rtvslo.si v točki 19 navajajo:

"Uporabniku, ki je bil zaradi neupoštevanja pravil dodan pod nadzor ali blokiran, se onemogoči registracija novega uporabniškega imena. Registriranje več uporabniških imen z namenom nadaljnjega kršenja pravil ni dovoljeno."

Analiza podobnosti med komentarji obeh uporabnikov pokaže veliko verjetnost, da gre za isto osebo.

1. Slog pisanja in retorika

- Pogosto kratki, žaljivi stavki /.../*
- Raba posmehovanja /.../*
- Ponovno pojavljanje sarkastičnih fraz: /.../ ta motiv se pri obeh redno ponavlja*

2. Tematske stalnice

- Močan antizahodni/antievropski ton: /.../*
- Pogoste tarče: ZDA, EU, Ursula von der Leyen, Annalena Baerbock, Zelenski, novinarji RTV.*
- Povečevanje "zdrave desnice" in nasprotovanje "levakom, woke, LGBT, wef, zelenim agendam".*
- Kritika medijev MMC/RTV (cenzura, brisanje komentarjev).*

3. Jezikovne posebnosti

- Oba uporabljata izraz /.../ za opis manipulacije ali zavajanja.*
- Oba uporabljata formulacije kot "to je dokaz, da ...", /.../*

4. Ideološki vzorec

- Oba širita prorusko/antizahodno naracijo, pogosto z whataboutismom (Izrael, migracije, LGBT, woke).*
- Oba povezujejo aktualne teme z zgodovinskimi referencami (nacizem, Hitler).*
- Pogosto izražena želja po blokiranju, odstranitvi, kaznovanju levakov.*

📄 Sklepna ocena

- Stopnja slogovne in vsebinske podobnosti: zelo visoka.*
- 👉 Verjetnost, da gre za istega uporabnika: 80 %.*
- Razlog za visoko verjetnost: ponavljanje unikatnih fraz /.../, zelo podoben žaljiv slog /.../, skoraj identična politična linija (antizahod, prorusko, antievropsko, anti-LGBT). /.../«*

Administrator MMC RTV SLO

Hvala za zelo podrobno analizo uporabnika /.../ (oz. kot ste dokazali v svoji analizi, zelo verjetno nekdanjega uporabnika /.../). Strinjamo se, da so med njegovimi komentarji tudi dovolj sporni za izbris, poleg tega res vsi indici kažejo, da je uporabnik že imel registrirano uporabniško ime. Uporabnik /.../ je zato dodan pod nadzor.

Trudimo se, da bi ponovne registracije blokiranih uporabnikov zaznali že takoj, ko se poskušajo ponovno registrirati, vendar smo pri tem omejeni s tehničnimi zmogljivostmi našega sistema. Nekaj jih naknadno opazimo podobno kot vi (glede na slogovno in jezikovno podobnost), vendar pa je uporabnikov in komentarjev samo dnevno nekaj tisoč, tako da vseh žal ne zaznamo takoj. Nam pa pri tem najbolj pomaga možnost Prijavi neprimerno vsebino, saj tako sporne komentarje najhitreje opazimo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam, da ste me dodali med prejemnike spodnjega dopisa. Predvsem pa se vam zahvaljujem za skrbno spremljanje komentarjev in za opozorilo administratorjem o kršenju pravil. Z vašo pomočjo so lahko primerno ukrepali in zavarovali druge uporabnike pred neprimernimi komentarji.

Zato se zahvaljujem tudi administratorjem za ukrepanje in za odgovor vam. Dialog z uporabniki je del programskih standardov RTV Slovenija in v dobro vseh je, če so spoštovani.

Nadaljevanje junijske pobude, da bi zapisovali razlog umika komentarja

Junija je uporabnik **D. I.** podal pobudo, naj ob umiku komentarja ostane zapis razloga za umik in identifikacija administratorja. Napisal je tudi, da na tak način delujejo številni tuji forumi. Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik** je odgovorila: »Sistem moderiranja se ves čas nadgrajuje in spreminja. Dobivamo različne pobude, za kar se zahvaljujemo.« Odziv in odgovor uredništva je objavljen v [mesečnem poročilu za junij](#), na strani 29.

Varuhinja je menila, da je odgovor na pobudo uporabnika preskop, zato je odgovorno urednico Uredništva za nove medije prosila za dodatno pojasnilo:

»Prosim za utemeljitev

- ali je pobuda uporabnika izvedljiva (in če ni, zakaj ne)
- ali je pobuda smiselna – tudi v luči razbremenitve administratorjev, ki sedaj odgovarjajo na posamična vprašanja uporabnikov o razlogih za umik njihovih komentarjev.

Prosim tudi za podatek, koliko komentarjev je mesečno odstranjenih oziroma umaknjenih in koliko pojasnil o umiku napišejo administratorji. Če nimate točnih podatkov, prosim za približne ocene.«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Pošiljam dodatna pojasnila: Prostor za komentarje je namenjen komentarjem, ne dodatnim obvestilom, zakaj je bila vsebina umaknjena, kdo je umaknil itd., saj se s tem ustvarja nepreglednost (nekdo bi objavil več komentarjev izven teme ali oglaševal in tako zasedal prostor med komentarji). Kot pojasnjuje vodja administratorjev, večina uporabnikov zelo dobro razume razlog umika vsebine, saj so seznanjeni s pravili sodelovanja in se ne pritožujejo, ostali imajo na voljo spletni obrazec za komunikacijo z administratorji. Uporaba prostora za komentarje za dodatna obvestila bi bila neracionalna in ne bi prinesla dodane vrednosti, le obveščali bi druge uporabnike, da je nekdo na določenem mestu kršil pravila sodelovanja (npr. *"komentar je umaknjen zaradi oglasnega sporočila"*, *"komentar je kršil pravilo o uporabi slovenskega jezika"*, *"komentar je umaknjen zaradi neprimerne vsebine"*), pri čemer pa sama vsebina, zaradi katere je bil umaknjen komentar, ni več vidna.

Administratorji dobijo malo vprašanj in pritožb uporabnikov, v povprečju 3 na dan (v preteklih 30 dneh so jih prejeli 76, pri tem so se nekatera ponovila).

Podatka, koliko komentarjev umaknemo, nimamo (ta podatek bi bilo treba zajeti iz baze podatkov, do katere administratorji ne dostopajo). Večina komentarjev je umaknjenih pod

političnimi temami, veliko manj pod drugimi rubrikami. Največ komentarjev je umaknjenih iz razloga pisanja izven teme, drugi razlogi so še neprimerna komunikacija, oglaševanje, uporaba tujega jezika (pri navajanju tujih virov) itd.

Uporabnikom praviloma odgovorimo na vsa vprašanja (razen v primeru, da se ponavljajo ali so neprimerna, kar je redko).

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Glede na število vprašanj uporabnikov se zdi, da je sedanji sistem pojasnjevanja izbrisov zadosten. Nekateri uporabniki se obrnejo na administratorje tudi prek elektronske pošte.

Menim pa, da bi bila dobrodošla analiza števila umaknjenih komentarjev in razlogov za njihov umik.

III. STORITVE

Pobuda Radioteleviziji Slovenija po ohranitvi slovenskega jezika v Avstriji

Gledalec **D. H.** se je s pobudo, da se omogoči dostop do slovenskih vsebin tudi Slovencem, ki živijo v Avstriji, obrnil na Upravo RTV Slovenija, ta je pobudo posredovala varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev. Navajamo pobudo:

»Obracam se na vas, ker bi nam, slovensko govorečim izven Slovenije, z eno malenkostjo lahko zelo pomagali. Istočasno bi pa bila to lepa zamisel, morda iniciativa vaše hiše glede ohranitve slovenskega jezika pri nas. Mislim, da je to tudi v interesu javne televizije.

Sem oče treh otrok, katerim skušam posredovati slovenski jezik po najboljših močeh. Imamo veliko ponudbe tukaj, da lahko posredujemo slovenski jezik. Res zelo bi nam bilo v pomoč, če bi nam bilo s strani Slovenije omogočeno, da bi lahko otrokom tukaj tudi ponudili medijske vsebine prav tako v slovenskem jeziku, kar nam je trenutno prepovedano. Žal nam RTV in drugi ponudniki tega ne dovolijo zaradi pravic, čeprav bi seveda vsebine plačali. Mislimo, da bi bilo v tem primeru treba odpraviti geoblokado, ker gre za posredovanje slovenskega jezika.

Ker sam poleg mojega pravniškega poklica tudi učim še na višji šoli v Celovcu (predavam tudi včasih na univerzah v Sloveniji), sem prepričan, da bi to bila odlična iniciativa, če bi nam tukaj s strani vaše ustanove lahko pomagali in bi se to tudi širše predstavilo, da je nam zdaj omogočen dostop do slovenskih medijskih vsebin (filmi za mlade, dokumentacije, risanke itn.).«

Vodja OE Oddajniki in zveze Andrej Trojer

To je sicer bolj vprašanje za MMC, ampak vseeno:

<https://www.rtvlo.si/rtv/kontakti-in-informacije/preveri-dejstva/kako-lahko-v-tujini-spremljam-vsebine-programov-rtv-slovenija/694434>

<https://www.rtvlo.si/rtv/kontakti-in-informacije/pogosta-vprasanja/tehnicka-vprasanja/466280>.

ODGOVOR VARUHINJE

Na teh povezavah najdete nekaj podatkov, kako dostopati do vsebin RTV Slovenija. Prosim, da preverite te načine dostopanja in mi posredujete morda nekoliko konkretnije želje, katere vsebine bi želeli, na kakšen način (za zasebno družinsko rabo, za rabo v šolah ...). Tako bom lažje poiskala primeren odgovor, tudi sprožila razpravo na Komisiji za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Gledalec se je odzval:

»Hvala, da ste se odzvali. Linke, ki ste jih poslali, že vse poznamo. Kot avstrijski državljani nimamo davčnih števil v Sloveniji in bi se morala najti druga pot. Zanimivo je, da bi bilo tukaj veliko interesa gledati vsebine RTV (družinske, otroške, dokumentarce), ampak očitno se jih noče pokazati zainteresirani javnosti in se to omejuje. To je zelo škoda in je težko razumeti, da se dobrih vsebin ne želi pokazati. Nasploh bi pri nas imeli tudi dober namen, namreč širjenje slovenskega jezika. Če bi tudi to bil cilj RTV-ja, da se slovenščina širi in pokaže slovenska kultura itn., bi seveda to bila lepa zamisel. Veliko jih je glede tega že obupalo, ker so reakcije takšne. Če se le kaj da premakniti, bi pa bili seveda veseli. Morda bodo pa še tudi moji otroci lahko kaj izvedeli o RTV-ju in njihovih vsebinah.«

POJASNILO VARUHINJE

Za Slovence v zamejstvu in po svetu (ki nimajo slovenskega državljanstva in nimajo slovenske davčne številke) je druga pot sprejem prek satelita s satelitsko kartico. Ta omogoča ogled vseh vsebin, ki jih predvaja RTV Slovenija, tudi zakodiranih zaradi različnih pravic (avtorskih – to velja predvsem za glasbo in druge podobne pravice, ali TV-pravic – sem spadajo pravice za športne prenose, ki so kupljene za posamezno državo, in tuje filme, ki jih kupi TV Slovenija za predvajanje v Sloveniji). Z nakupom satelitske kartice lahko torej dostopate do vseh vsebin kot vsi plačniki RTV-prispevka v Sloveniji. Edini strošek je enkratni nakup satelitske kartice (20 evrov) in satelitski krožnik (parabolična antena).

Vse programe, ki jih pripravlja RTV Slovenija in niso zakodirani (zaradi že omenjenih avtorskih ali TV-pravic) pa lahko nemoteno spremljate tudi v Avstriji prek spleta. Tako imate na [portal TV Slovenija](#) ali na [RTV 365](#) na voljo ves informativni program, izobraževalni program, pogovorne oddaje, domače dokumentarne oddaje, veliko otroškega in mladinskega programa (lastne oddaje), razvedrilne oddaje, večino koncertov, športni program razen tujih prenosov ... Prav tako je na voljo večina radijskega programa (ker ste omenili otroke, sem se spomnila večerne pravljice [Lahko noč, otroci](#) in otroškega in mladinskega programa ob sobotah dopoldne na [Prvem](#)). Dostopna je tudi spletna stran [rtvslo.si](#) z mnogimi članki in povezavami na oddaje. Vsekakor bom te vaše želje prenesla pristojni komisiji, prosila sem tudi za podatek, koliko Slovencev v zamejstvu in po svetu ima satelitsko kartico, ker je tudi moja želja, da pride program RTV Slovenija tudi do vas. Večkrat sem tudi kot varuhinja opozorila, da je RTV Slovenija za Slovence, ki ne živijo v Sloveniji, zelo pomembna prav zaradi jezika, ki se v Sloveniji razvija drugače kot pri vas, zato je izjemno pomembno, da imate stik s pisano in govorjeno slovenščino, kot jo uporablja RTV Slovenija.

Odziv gledalca:

»Satelit je sicer tudi dobra ideja, ampak teh skorajda ni več pri nas.«

Varuhinja je za nekaj podatkov o izdanih satelitskih karticah prosila Službo za obračun RTV-prispevka, ki je pristojna tudi za izdajanje satelitskih kartic.

Vodja Službe za obračun RTV-prispevka Judita Kene

Sprašujete glede izdanih satelitskih kartic za tujino. Žal statistično vodimo samo skupno število izdanih kartic po mesecih, letih in ne ločujemo posebej tujine in znotraj tujine zamejskih Slovencev.

Smo pa pregledali letošnje leto in podatki kažejo, da je bilo do sedaj izdanih 61 satelitskih kartic, od tega jih je bilo 16 poslanih v tujino. Zelo nevhvaležna bi bila ocena, koliko ljudi/gospodinjestev dejansko še spremlja programe RTV SLO v zamejstvu, v tujini prek satelita. Zagotovo pa je največ uporabnikov Slovencev, ki imajo svoje nastanitvene enote na Hrvaškem in se poslužujejo satelitskega prenosa v času svojega dopustovanja.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Potekajo dela po ali na enem tiru?

Bralec **B. P.** je opozoril na njemu sporno rabo predloga v [prispevku o obnovi železniške proge](#), objavljenim 4. avgusta na MMC-ju:

»V današnji [objavi o prenovi železniške proge proti Logatcu](#) sem se (spet) zgrozil nad javno rabo slovenščine v javni medijski hiši RTVS.

V besedilu:

"Dva meseca bodo dela potekala po enem tiru, nato dva meseca po drugem, zato bodo morali zmanjšati število vlakov med Ljubljano in Logatcem.

Podpis pod fotografijo:

Dva meseca bodo dela potekala po enem tiru, nato dva meseca po drugem, zato bodo morali zmanjšati število vlakov med Ljubljano in Logatcem. Foto: BoBo"

Ko sem že oddal prijavo napake in v njej opozoril, da dela potekajo na enem tiru, vlaki pa medtem vozijo po drugem tiru, sem poiskal še radijski prispevek, ki je bil objavljen v [današnji Jutranji kroniki](#) (od 14m 02s naprej). Na MMC so dobessedno prepisali napako Erike Štular. Lektorji? Smisel za jezik, pomen besed?

Ne le to. Da bi bila mera zvrhana, so edino poved z očitno napako v MMC uporabili še za podpis pod fotografijo, ki /.../. Mislite, da je fotografija parkiranih treh vlakov označena kot simbolična ali arhivska? Seveda ni!«

Varuhinja se je za pojasnilo obrnila na Uredništvo za nove medije in na Jezikovne svetovalce RTV Slovenija.

Vodja lektorjev na MMC-ju Marko Prša

Pri vsaki prijavi napake je potrebna najprej strokovna presoja, ali je ta upravičena, vnaprejšnje predvidevanje, da vsaka tovrstna prijava neposredno narekuje ali zahteva popravek, je skregano z načeli jezikovne norme, stilistike in živosti.

Raba predloga »po«, ki ji bralec oporeka, ne temelji na strokovni presoji, ampak občutku, ki velikokrat resda pravilno usmeri naše razmišljanje, tokrat pač ne.

Spodnji sestavek je kopiran iz Slovenskega pravopisa, ki je normativni priročnik, in dokazuje pravilnost oziroma ustreznost rabe predloga »po« v besedilu.

po [poudarjeno pò] predl.

I. z mest.

1. prostorski poti ali razmeščenosti hoditi ~ pravi poti; potovati ~ svetu; padati ~ pobočju; premetavati se ~ postelji; iskati ~ slovarju; posedati ~ krčmah; pege ~ obrazu; polemike ~ časopisih; tolči se ~ glavi

V imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija Rok Dovjak

O besedni zvezi »dela (potekajo) po tiru« sem se posvetoval z nekaj kolegi in vsi se strinjamo, da ni običajna. Predlog *po* kaže na razmeščenost (nabirati po travniku) oz. se rabi ob glagolih premikanja (hoditi po gozdu) in za izražanje načina (delati po načrtu) ali vršilca dejanja (poslati po slu). Tudi mi ocenjujemo, da je najmanj zaznamovan predlog *na* (dela na tiru), v knjižnem jeziku bi bilo primerno tudi *vzdolž* (dela vzdolž tira), pri čemer pa potek del ni razviden.

Prav to bi bil lahko argument za rabo predloga *po*, zlasti če so ga uporabili uslužbenci železnice. Tiri se namreč pogosto popravljajo s posebnim strojem, ki se tudi sam vozi po tiru in odsek ureja meter za metrom. Ker se takšen stroj pomika po tiru, bi bilo teoretično mogoče uporabiti tudi predlog *po* – a, kot rečeno, to v splošni jezikovni rabi ni razširjena možnost.

Dodatno pojasnilo vodje lektorjev na MMC-ju Marka Prše

Seveda se je mogoče strinjati z razlago jezikovnih svetovalcev, očitno pa ostajamo rahlo vsaksebi pri razumevanju, ali je nujen naknadni poseg oz. popravek. Morda res nisem bil pri razlagi v korist nepopravka dovolj natančen, zato naj dodatno s pomočjo Slovarja slovenskega knjižnega jezika obrazložim svoje vztrajanje, da lahko predlog »po« ostane.

SSKJ rabo predloga »po« utemeljuje tudi na naslednji način:

1.

2. za izražanje usmerjenega premikanja na površini česa podolžnega: stopati po cesti; potok teče po dolini; obleka se trga po šivih; plezati po vrvi / knjiž. kri polje po žilah; voda curlja po žlebu / povzpeti se v peto nadstropje po stopnicah / gladiti psa po dlaki / po poti jesti med potjo
Dela na tirih lahko razumemo kot tudi večsmerno usmerjeno premikanje vzdolž površine, torej tira, kar seveda ima svoj cilj – trasiranje podlage za varni železniški promet, kar podkrepijo dodatni spodnji pomeni, ki jih normira prihajajoči SSKJ, ki za zdaj obstaja v e-obliki znotraj portala Fran:

Predlog po:

1. izraža neusmerjenost, večsmernost gibanja, premikanja
- 1.1. izraža razpršenost nahajanja, umeščenost na več mestih
- 1.2. izraža, da premikanje po površini česa poteka v vzdolžni smeri
- 1.3. izraža namen gibanja, premikanja, ki navadno vključuje več kot eno mesto
- 1.4. izraža, da se z gibanjem, premikanjem doseže cilj

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Varuhinja po izobrazbi nisem slavistka, slovenistka ali drugače strokovno izobražena za presojo pravilnosti jezikovnega izražanja in strokovnosti pojasnil lektorjev in jezikovnih svetovalcev. Kot varuhinja pravic gledalcev pa poskušam biti mediator med gledalci in programskimi ustvarjalci, to mi kot glavno nalogo zapisuje tudi Pravilnik o delovanju varuha. Zato odgovore pristojnih presojam predvsem glede na to, kako svojo vsebinsko odločitev, jezikovno izbiro, zapis, besedo ali drugo vsebino pojasnijo javnosti. Pojasnilo mora biti nedvoumno, strokovno dobro utemeljeno in razumljivo najširšemu krogu prejemnikov. Pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom je zapisano tudi v Programskih standardih RTV Slovenija in je pomembno za zaupanje v javni medij.

Pojasnjevanje nekaterih jezikovnih dilem je zelo zahtevno, saj se jezik nenehno razvija, prav tako jezikovne norme, ki včasih s sledenjem živosti jezika tudi rušijo dolgo časa veljavne norme. O iskanju ravnovesja med preglednostjo in konsistentnostjo jezikovnih norm na eni strani in živostjo jezika na drugi tudi jezikovna stroka ni enotna. RTV poskuša na jezikovnem področju delovati čim bolj enotno, tudi zato, ker je pomen odličnega jezika poudarjen v vseh dokumentih – od Zakona o RTV Slovenija do Programskih standardov RTV Slovenija in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. V ta namen so se lektorji in jezikovni svetovalci povezali v lektorsko koordinacijo. Žal ta nima formalne vloge, niti (dovolj) časa za delovanje, da bi lahko še več prispevala k jezikovni odličnosti vseh delov RTV Slovenija.

Bralec se je odzval:

»Zahvaljujem se vam in vašim sodelavcem za vloženi trud v razjasnjevanje oporekane rabe predloga, te drobne dvočrkovne besedice.

Še posebno zanimive se mi zdijo utemeljitve gospoda Prše, ki ima očitno zelo liberalen pogled na jezik in negovanje njegove živosti /.../. K njegovim in ostalim pojasnilom bi dodal:

- V njegovem utemeljevanju rabe besedne zveze po tirih večina referenc izhaja iz premikanja, gibanja, bistvo povedi pa je delo na železniški progi, na enem njenih tirov. Dela potekajo na cesti ali na cestišču, delovni stroji pa se premikajo po njej oziroma po njem. Dela potekajo na hiši, delavci pa se med temi deli premikajo po njej. Toliko po mojem osebnem, laičnem in povsem subjektivnem občutku za jezik. /.../

- Informativni programi RTVS in s tem tudi informativni del MMC naj bi uporabljala jezik, ki se drži široko uveljavljenih navad in večini lahko razumljivih norm. Torej naj bo jezik sporočanja takšen, da bo ustrezal in bo razumljiv "občutkom" večine odjemalcev medijskih vsebin javnega

zavoda RTVS. Za izkazovanje živosti jezika in inovativnosti ustvarjalcev so veliko bolj primerni drugi segmenti številnih programov RTVS. To je moje trdno prepričanje, ne le mnenje.«

»Napaka, samo pomanjkljivost ali spet metaforična raba jezika?«

Bralec **B. P.** je opozoril na jezikovno pomanjkljivost v članku ["Nori" Kenijci pobrali večino denarnih nagrad, Španring med najboljšimi Evropejci - RTV SLO](#), objavljenem na MMC-ju 25. avgusta:

»V vednost pošiljam pritožbo nad rabo jezika v uvodnem odstavku [članka o gorskem teku](#), ki sem jo oddal kot že drugo prijavo iste napake: Očitno nekdo meni, da ne gre za napako ali pa je avtor eden iz skupine nedotakljivih. /.../

"... Klemen Španring, ki je bil zadnji konec tedna dvakrat med deset."

Med deset kaj? Med prvih deset, med drugih deset, med zadnjih deset, med deset veteranov, med deset mladincev, med deset zelenih, med deset desetletnikov, med deset palčkov ...?

So bili lektorji spet preobremenjeni, da bi opazili sami, ali vsaj popravili po mojem prvem opozorilu? Ali so tako strastno naklonjeni živi, inovativni rabi jezika, kot se zdaj reče /.../«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Vodilo je številčno omejeno, v nadaljevanju je bilo jasno pojasnjeno, da se je uvrstil med 10 najhitrejših na dveh različnih tekah.

Vseeno smo spremenili vodilo, da gospoda ne bo več motilo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Hvala za odgovor in popravek besedila v vodilu. Razumem, da ima vodilo na voljo omejeno število znakov. Vendar pa mora avtor ali redaktor seveda oblikovati besedilo tako, da je v njem celotna vsebina oziroma tako, da je besedilo vsebinsko razumljivo in slovnično pravilno.

»Anglo-ameriške kratice po slovensko«

Gledalca, poslušalca in bralca **B. P.** je zmotila nedoslednost pri izgovorjavi tujih kratic:

»Branje anglo-ameriških kratic na slovenski Radioteleviziji sva že obdelovala, žal neuspešno, prav jalovo. V [sinočnjem Dnevniku](#) je bilo slišati nekakšno potpuri izgovorjave, kot da pravil ni, je le trenutni navdih, kakor nanese. Imena ustanov so vsa slovenjena, njihove kratice pa izgovorjene enkrat angleško, drugič po slovensko, tretjič spet po angleško.

Saša Kranjc: "... javna televizija pibies (PBS), nacionalni radio enpeer (NPR) ..."

Andrej Stopar: "... prva je padla korporacija za javno oddajanje sipibi (CPB) ... nacionalni radio in televizija enpiar in pibies ..."

Ne spomnim se, da bi v oddajah RTVS slišal kaj dosti italijansko, francosko, špansko itn. izgovorjenih kratic tamkajšnjih podjetij in ustanov. Zakaj vedno znova angleške? In še te ne dosledno!

Ko dodam še pisno izražanje v objavah MMC, kjer mirno pozabijo na rabo rodilnika in dvojine, lahko zaključim kar z besedami Andreja Stoparja: na koncu ostanejo le še sanje!«

VPRAŠANJE VARUHNJE JEZIKOVNIM SVETOVALCEM RTV SLOVENIJA

O izgovoru kratic je Akademija RTV Slovenija konec novembra lani pripravila posebno dodatno izobraževanje, katerega namen je bil poenotiti in strokovno podpreti izreko kratic in imen. Prav sklanjanje tujih kratic je bila ena od štirih vsebin izobraževanja, ki sem se ga udeležila tudi varuhinja.

Zakaj prihaja v praksi do odmika od priporočila Slovenskega pravopisa, da izgovarjamo tuje kratice »samo izjemoma s tujimi imeni črk«?

V imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija Rok Dovjak

O izgovoru kratic je Izobraževalno središče res pripravilo predavanje, smo se pa pripravljavci gradiva strinjali, da je v praksi zelo težko potegniti ločnico, katere so tiste kratice, ki jih po Slovenskem pravopisu (2001), člen 1021, beremo »samo izjemoma s tujimi imeni črk, npr. BBC [bibisí]«. Stik s slušno podobo tujih jezikov je bistveno močnejši in pogostejši, zato nam je bližja tudi izvirna, citatna izgovorjava. Na RTV načeloma še vedno velja, da dajemo prednost izgovorjavi s slovensko glasovno vrednostjo črk, vendar je to pravilo nedvoumno le pri kraticah z občnim pomenom, pri lastnih imenih oseb in podjetij ipd. pa ne. Opažamo, da je citatni izgovor zelo močan pri poimenovanjih medijskih družb, morda zaradi zgleda BBC ali preprosto zato, ker se ime medijskih družb v novicah pogosto izgovori (CNN, NBC) ali pa nam izgovor C po slovensko zveni preveč podomačevalno. Navedeni primeri kažejo, da so novinarji načelno sledili citatni izgovorjavi, kar je iz omenjenega razloga pričakovano.

Vodja napovedovalcev Radia Slovenija Igor Velše

Pri tujih kraticah lahko uporabljamo izvorno ali podomačeno izgovorjavo, tako se v enem stavku lahko pojavi tudi več kratic, pri katerih se je uveljavil različen način izgovarjanja, npr. CIA [cía], FBI [êfbíáj].

Predvidevam, da poslušalce oz. gledalce najbolj zmoti, če pri izgovorih kratic nismo enotni.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Iz odgovora lahko sklepamo, da je izgovorjava kratic s tujimi črkami namesto slovenske izgovorjave pogostejša pri angleških kraticah kot pri italijanskih ali španskih prav zaradi močne prevlade angleščine (tudi) v slovenskem govornem okolju. Kljub trudu avtorjev Slovenskega pravopisa, jezikovnih svetovalcev in lektorjev ter drugih zagovornikov ohranjanja jezikovnih značilnosti majhnih jezikov gre razvoj jezika pogosto svojo pot. Prav angleška kratična imena nekaterih ustanov so tudi v našem govornem okolju že tako udomačena, da bi bila izgovorjava marsikomu slabše razumljiva. Z italijanščino in francoščino imamo v slovenskem govornem okolju manj stika, zato je tam tega manj.

Se pa strinjam z vami, da je vloga medijev, zlasti javne RTV Slovenija, pri ohranjanju jezikovnih značilnosti slovenskega jezika zelo pomembna. Močna prevlada angleščine namreč ogroža tako slovenščino kot tudi mnoge druge (manjše) jezike in s tem tudi jezikovno pluralnost. O vlogi RTV Slovenija pri ohranjanju jezikovne pluralnosti sem 28. avgusta govorila v intervjuju za projekt [CA23105 - Jezikovna pluralnost v spreminjajoči se medijski sferi Evrope \(PLURILINGMEDIA\)](#). Več

o tem tukaj: <https://www.rtv slo.si/varuh/aktualno/vloga-medijev-pri-zasciti-jezikovne-pluralnosti/756017>.

Jezikovnim svetovalcem in uredništvom priporočam, da poskušajo čim bolj poenotiti izgovorjavo tujih kratic, morda tudi s seznamom kratic, katerih izvorna (citatna) izgovorjava je že tako udomačena v slovenski javnosti, da je primernejša od slovenske. Seveda bi se moral seznam občasno prilagajati.

Gledalec, poslušalec in bralec se je odzval:

»Hvala za poslana pojasnila in povezavi, ki se jima bom posvetil ob prvi priložnosti.

Ob vseh pojasnilih, sprijaznjenju s prevladujočimi navadami in tokovi med ljudstvom, tolerantnosti do teh pojavov, ki naj bi dali alibi za anglo-ameriško izgovarjavo kratic v javni rabi slovenskega jezika, naj opozorim na nadležno dejstvo, da v navedenem prispevku ni bilo dosledno uporabljeno nič od tega. Medtem ko je Saša Kranjc najprej po angleško izrekel "pibies", takoj zatem pa po slovensko "enpeer", je le malo kasneje Andrej Stopar NPR izgovoril po angleško "enpiar". Takšna nedoslednost v enem in istem prispevku!«

ODZIVNO POROČILO Roka Dovjaka v imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija na priporočilo varuhinje

Hvala za pregleden dopis in pobudo za seznam kot prispevek k večji enotnosti pri poročanju. Povem naj, da smo se lektorji prav s tem namenom povezali v koordinacijo, skupaj z radiem urejamo Govorni pomočnik, leta 2023 smo zasnovali spletni seznam ukrajinskih imen tudi za novinarje, lani pa Jezičnik, ki ga vsi zainteresirani prejema tedensko v svoj e-nabiralnik. Izkušnja kaže, da je doseg vseh teh ukrepov vendarle omejen, tako z načinom dela (časovne in logistično-organizacijske okoliščine) kot z vedenjem in nazori posameznika, saj je treba ves čas ugibati, kaj bi se utegnilo prebrati narobe. To pa je ob množici tudi nasprotujočih si virov in vse bolj sprejetem načelu mnogoglasnosti knjižnega jezika težko, saj so redki primeri, ki ne dopuščajo alternativne interpretacije. Seznam problematičnih izrazov se mi zdi dobra ideja, a zahteva veliko dodatnega dela, ob tem pa se sprašujem, koliko izrazov bo v kratkem spet aktualnih in ali jih bomo ob novih spoznanjih obravnavali drugače ter kako o tem vse obvestiti – ali bi tak seznam med novinarji sploh zaživel? Smo odprti za predloge, tudi mi si želimo večje enotnosti, a se zavedam, da to ob množici udeležencev zahteva prizadevanje prav vseh.

II. TEHNIČNE ZADEVE

Neenakomerna jakost zvoka na TV SLO 1

V klicni center varuhinje je poklicala gledalka **M. N.** in opozorila na neenakomerno jakost zvoka na TV SLO 1. Navedla je nekaj primerov:

»V Dnevniku, ko vodi Katarina Golob Veselič, ki ima močan glas, včasih znižam zvok, da jo slišim normalno. Potem pa poroča Andrej Stopar, ki pa ga moram zelo povečati, več kot na običajno jakost, da ga sploh slišim in razumem. A ne bi tega tonski tehniki lahko izravnali, da nam ne bi

bilo treba višati in nižati zvoka? Da bi voditeljico malo znižali, prispevek ameriškega dopisnika pa povečali v jakosti, da bi bili potem vsi izravnani. A tonski tehniki ne slišijo teh razlik? Podobno je pri vremenu: vremenarja komaj slišim, nato pa udari odjavna špica, da me kar zabolijo ušesa. Saj nas gledalce ne zanima odjavna špica, ampak vremenska napoved. Ta mora biti dovolj glasna, odjavna špica pa blaga.»

VPRAŠANJE VARUHINJE TV PRODUKCIJI

Prosim za pojasnilo, ali preverjate enakomernost zvokov in morda prilagajate jakost.

Vodja skupine za zvok Leon Kolenc

Zahvaljujemo se vam za posredovano pripombo gledalke. Dobro se zavedamo, da je enotna in prijetna zvočna izkušnja ključna za kakovostno spremljanje programa.

Na TV Slovenija dosledno skrbimo za nadzor glasnosti in za čim bolj enakomerno izravnano zvoka v oddajah. Kljub temu lahko pride do razlik – zlasti pri programih, kjer nastopa več govorcev z različno močnimi glasovi, ali kadar vključujemo zunanje dopisniške prispevke. V takšnih primerih tonski mojstri delujejo v skladu s strokovnimi smernicami, vendar so zaradi raznolikosti govorcev in tehničnih okoliščin manjša odstopanja včasih neizogibna.

Opozorilo gledalke jemljemo resno in ga bomo upoštevali pri nadaljnjem delu. Naši tonski mojstri tudi sicer ves čas spremljajo raven zvoka in se trudijo, da bi bila ta čim bolj uravnotežena in prijazna za poslušalce.

Zahvaljujemo se za skrb in za posredovane vtise, saj nam pomagajo pri ohranjanju visoke ravni profesionalnosti. Prepričani smo, da bomo z nadaljnjo pozornostjo in strokovnim delom še naprej zagotavljali kakovostno zvočno podobo naših programov.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Pripombe na neenakomerno jakost zvoka prejemam že nekaj časa. Ni jih veliko, prihajajo pa. Govorci in govorce imamo zelo različne barve in jakosti glasu, za poslušalce pa je to zelo moteče. Zato upam, da bodo tonski mojstri uspeli takšne razlike čim bolj izravnati. Njihovo podrobno pojasnilo vsekakor kaže, da se razlik zavedajo in jih poskušajo izravnati.

III. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Zaključek Dirke po Franciji brez podnapisov?

Gledalka **B. L.** se je odzvala na zaključek Dirke po Franciji, ki si ga je najverjetneje ogledala kasneje na zahtevo oziroma na dostopno.si, kjer podnapisov, ki so bili ustvarjeni s pomočjo razpoznavalnika govora, ni. Povzemamo odziv:

»Z velikim ogorčenjem želim izraziti svoj pogled na dogajanje zaključka Toura. /.../ Demonstracija moči nad gluхими, posmeh vsem starejšim, ki vedno pogosteje berejo podnapise? /.../«

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Kampl

Vse sem pregledala in ni bilo zaznati nobenih težav. Je pa res, da so podnapisi s pomočjo razpoznavalnika pri nas na voljo samo ob neposrednem prenosu in ob ponovitvah na televizijskih sprejemnikih, na posnetku na zahtevo ali na portalu dostopno.si pa podnapisov, ki so bili ustvarjeni s pomočjo razpoznavalnika govora, ni.

ODGOVOR VARUHINJE

Upam, da je sedaj vse pojasnjeno. Menim, da je odziv gledalke verjetno posledica gledanja prenosa kasneje, na zahtevo ali na portalu dostopno.si.

Tekma SP v odbojki za ženske 22. 8. brez podnapisov

Gledalec **B. H.**, predsednik Auris Kranj, je vprašal, zakaj svetovno prvenstvo v odbojki za ženske, ki je bilo na sporedu 22. avgusta, nima podnapisov:

»Spremljam tekmo svetovnega prvenstva v odbojki za ženske na 2. programu TV v živo ob 15. uri ZDA - SLO s slovenskim komentarjem brez podnapisov. Prosim za pojasnilo, zakaj brez podnapisov.«

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Kampl

Zahvaljujem se vam za opozorilo, prišlo je namreč do tehnične napake, ki sem jo takoj po obvestilu tudi odpravila in je odbojka zdaj spet s podnapisi. Se opravičujem za nevednosti.

ODGOVOR VARUHINJE

Upam, da ste vi in drugi uporabniki s težavami s sluhom kljub začasni odsotnosti podnapisov ostali pred TV-zasloni in kasneje spremljali prenos s podnapisi.

Gledalec se je odzval:

»Najlepše hvala za pojasnilo in ažurnost, me res veseli način, kako rešujemo težave, kakršne koli že. V imenu vseh nas hvala za vse. Vse dobro želim.«

POHVALA VARUHINJE ODDELKU ZA PODNASLAVLJANJE

Tudi varuhinja izrekam pohvalo vodji Oddelka za podnaslavljanje za res zelo hitro odpravo napake. Pol ure po vašem dopisu in 15 minut po tem, ko sem ji ga posredovala, je že ugotovila vzrok napake in ga odpravila. To kaže na odgovoren odnos do gledalk in gledalcev, ki imajo težave s sluhom ali sploh ne slišijo in so pri spremljanju TV-vsebin odvisni od podnapisov.

IV. VARUHINJA

»Kaj ste v svojem mandatu dosegli v korist gledalcev?«

Varuhinja je prejela štiri odzive, ki so se nanašali na njeno delo in poslanstvo. Navajamo primer:

»Obračam se na vas kot varuhinjo gledalčevih pravic z vprašanji, ki se tičejo transparentnosti in učinkovitosti vašega mandata. Javnost, katere pravice naj bi ta funkcija varovala, ima legitimno pričakovanje, da je seznanjena z dosežki in rezultati vašega dela.

Zato me zanima:

1. Kaj ste v svojem mandatu dosegli v korist gledalcev? Katere konkretne spremembe ali izboljšave lahko pripišemo vašemu delovanju?
2. Kako vaše delo prispeva k večji odgovornosti RTV Slovenija do gledalcev in naročnikov RTV prispevka?
3. Katere pritožbe, pobude ali sistemske težave ste uspešno rešili in kako se je to odrazilo v praksi?
4. Kaj lahko gledalci v prihodnje pričakujemo od vas in kako nameravate meriti uspešnost svojega dela?

Javnost zanima, kaj smo z vašim imenovanjem na tem položaju na boljšem, saj gre za pomembno funkcijo, ki naj bi zagotavljala spoštovanje pravic gledalcev in dvig kakovosti programov.

Prosimo za jasen in konkreten odgovor, saj je pravica do obveščeniosti temeljni pogoj za zaupanje v delo institucij javnega servisa.« (T. M.)

ODGOVOR VARUHINJE

Najlepša hvala za izkazano zanimanje o mojem delu.

Vsekakor ima javnost legitimno pričakovanje, da je seznanjena z dosežki mojega dela. Da lahko sprti spremlja moje delo, vsak mesec na [spletni strani varuhinje](#) objavim mesečno poročilo. Ob objavi ga pošljem tudi na več kot 190 elektronskih naslovov zainteresiranih bralcev. Vsa mesečna poročila so dostopna na posebni podstrani [tukaj](#).

V mesečnem poročilu povzamem najpomembnejše odzive občinstva. Posebno pozornost namenim pritožbam, ki se nanašajo na kršenje Programskih standardov RTV Slovenija in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Na vse pritožbe pridobim odziv avtorja, urednika, odgovornega urednika, vodje enote ali druge pristojne osebe, opravim presojo o spoštovanju programskih standardov in poklicnih meril in v primeru ugotovljenih kršitev ali odmikov od teh standardov in meril zapišem pristojnim priporočilo za odpravo nepravilnosti.

Varuhinja nima pristojnosti nadzornega organa ali sankcioniranja, temveč je, kot piše tudi v pravilniku, predvsem mediator med ustvarjalci in uporabniki programskih vsebin. Mora pa pri uveljavljanju zakonskih, poklicnih, etičnih in drugih standardov delovati aktivno in ustvarjalce sprti opozarjati na zaznane pomanjkljivosti in nepravilnosti. Ob vsaki zaznani nepravilnosti in zapisanem priporočilu zato prosim za odzivno poročilo o izvedbi priporočila. Vsa odzivna poročila so prav tako objavljena v mesečnih poročilih. Nekatera terjajo več časa, zato so lahko objavljena šele v naslednjem mesečnem poročilu. Vsa pa so objavljena, ob vsakem je tudi povezava na priporočilo in ugotovljeno kršitev ali odmik ter na vsebino, v kateri je do tega prišlo. Interaktivni dostop je možen v mesečnih poročilih od leta 2023 dalje, pred tem sem nadaljevala način svojih predhodnikov, ki je sicer zapisal, na kaj se odgovor pristojnih nanaša, ni pa omogočal takojšnje spletne povezave z obravnavano vsebino.

Zadnji dve leti so vsa moja priporočila in odzivna poročila nanje zbrana tudi v [Letnem poročilu 2023](#) in [Letnem poročilu 2024](#). Vseh je preveč, da bi vam jih naštela. Samo v letu 2024 sem prejela 272 pritožb (vseh odzivov pa 2490), vse si lahko preberete v letnem poročilu. Ker je odzivnih poročil zelo veliko, sem zato v lanskem letnem poročilu najpomembnejše izboljšave ali sistemske ukrepe, ki so bili izvedeni na podlagi mojih priporočil ali so posredno povezani z njimi, povzela v posebnem poglavju 5 – Premiki leta (na str. 216 – 224). Na straneh 225 - 232 je še nekaj povzetkov mojega lanskega dela in načrtov za naprej. Tam so torej vsi odgovori na vaša prva tri vprašanja, na četrto pa odgovarja tabelarični prikaz na str. 231, v katerem sem zgoščeno zapisala ključne cilje mojega dela in kazalnike za merjenje uspešnosti doseganja ciljev. Bistveni cilji in kazalniki za merjenje mojega dela za leto 2024 so tabelarično prikazani tudi v [Programsko-produkcijskem načrtu RTV Slovenija za leto 2024](#) na str. 113, za leto 2025 v [Programsko-poslovnem načrtu RTV Slovenija za leto 2025](#) na str. 166, poročilo o realizaciji pa v [Letnem poročilu RTV Slovenija 2024](#) na str. 104. Vsa moja mesečna poročila obravnavajo komisije Sveta RTV Slovenija, letna poročila pa Svet RTV Slovenija. Če vas zanima še kaj, sem vam na razpolago.

V. SPLOŠNO

»Pritožba zaradi enostranskega poročanja o vojni v Ukrajini«

Gledalec in bralec I. Š. se je v odzivu pritožil zaradi domnevno »enostranskega poročanja o vojni v Ukrajini«:

»Kot reden gledalec informativnega programa TV Slovenija izražam resno zaskrbljenost zaradi enostranskega načina poročanja o vojni v Ukrajini v informativnem programu TV SLO in na MMC. Opažam, da se v prispevkih sistematično poroča zgolj o civilnih žrtvah in posledicah vojne med civilnim prebivalstvom, medtem ko se zanemarija poročanje o številu in okoliščinah žrtev med vojaki obeh vpletenih strani ter dogajanje na fronti. Obenem poročila o vojni in žrtvah večinoma temeljijo na izjavah politikov in niso preverjena z neodvisnimi viri. Takšno poročanje ne izpolnjuje standardov novinarske objektivnosti in celovitosti ter reproducira vojno propagando. Sporoča tudi, da žrtve med vojaki niso pomembne, čeprav jih je bistveno več kot med civilisti.

O vlogi medijev v vojni so bile opravljene že številne analize, ki lahko pomagajo tudi vašemu uredništvu izboljšati situacijo:

- empirična raziskava z naslovom A multidimensional analysis of media framing in the Russia-Ukraine war odkriva, da se mediji pogosto osredotočajo na civilne žrtve in humanitarno krizo, medtem ko so poročila o vojaških žrtvah redkejša.*
- Nemški zgodovinar Christian Hardinghaus ugotavlja, da v vojnih razmerah obe strani zmanjšujeta pomen lastnih izgub in pretiravata glede izgub nasprotnika.*
- Prispevek Media portrayal of the Russo-Ukrainian War navaja številne primere iz ruskih, ukrajinskih in zahodnih medijev, o tem, kako izkrivljajo realnost vojne.*

Zaradi propagandnega delovanja obeh strani torej ni pričakovati, da bodo izjave politikov in uradni podatki o žrtvah točni in jih je potrebno pridobiti iz več neodvisnih virov, po katerih naj bi bilo ubitih in ranjenih že več kot milijon vojakov.

RTV Slovenija s selektivnim in enostranskim poročanjem o žrtvah v vojni v Ukrajini krši več določil iz ključnih dokumentov, ki določajo njeno poslanstvo in poklicne standarde.

1. Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1)

4. člen

»(1) V programih iz prvega odstavka prejšnjega člena RTV Slovenija zlasti:

- zagotavlja verodostojne in nepristranske informativne oddaje, s katerimi celovito obvešča o političnem dogajanju doma in v zamejstvu, o pomembnih dogodkih v preostalih evropskih državah, zlasti članicah Evropske unije /.../;«

5. člen /.../

»- spoštovati načelo resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij;

- zagotavljati nepristransko in celovito obveščenost, tako da imajo državljani možnost svobodnega oblikovanja mnenj;«

Razlaga

Pomanjkanje poročanja o vojaških žrtvah – tako ukrajinskih kot ruskih – pomeni zanemarjanje bistvenega segmenta informacij, ki jih ima javnost pravico poznati, da si ustvari informirano mnenje o razsežnostih vojne.

2. Programski standardi Radiotelevizije Slovenija

III. Delovanje v interesu javnosti

»Da bi RTV Slovenija delovala v interesu javnosti in izpolnjevala upravičena pričakovanja javnosti, mora upoštevati naslednja načela in naloge:

▪ negovanje novinarske verodostojnosti in odgovornosti z doslednim upoštevanjem poklicnih in etičnih standardov, predvsem načel resnicoljubnosti, neodvisnosti, nepristranskosti, spoštovanja človekovega dostojanstva in transparentnosti;«

Razlaga

Če RTV Slovenija v poročanju o vojni v Ukrajini sistematično izpušča podatke o vojaških žrtvah in dogajanju na fronti, s tem krši temeljno načelo iz Programskih standardov, ki zahteva resnicoljubnost, nepristranskost, neodvisnost, transparentnost in spoštovanje človekovega dostojanstva. Takšno selektivno poročanje prikazuje le del resničnosti, izkrivlja razumevanje konflikta, zmanjšuje verodostojnost javnega medija in gledalcem onemogoča celostno informiranost, kar je v nasprotju z javnim interesom.

3. Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija

1 Poklicna merila

“1.1 Natančnost

Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično. Novinarji morajo pozorno zbirati podatke, jih skrbno preverjati in skrbeti za primerno izražanje v slovenskem knjižnem jeziku in jezikih narodnih skupnosti.”

»1.2 Nepristranskost

Nepristranskost je temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija, ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti. Sporočilo ne sme zavajati poslušalcev in gledalcev.

Poročanje mora biti čustveno neopredeljeno, hkrati pa naj odseva širino in dobro obveščenost novinarja. Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. /.../«

»1.3 Preverjanje dejstev

Novinarji in uredniki RTV Slovenija morajo spoštovati temeljno profesionalno pravilo, da je treba vse podatke pred objavo preveriti. Če to ni mogoče, je nujno navesti vir.«

»1.4 Verodostojnost

V demokratični družbi je verodostojnost temeljna značilnost javnega radijskega in televizijskega servisa. /.../ Poročila morajo poslušalcem in gledalcem ponuditi dovolj vsestranskih informacij o nekem dogodku ali temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled na določeno zadevo.«

»1.5 Odgovornost

Glavni namen zbiranja in posredovanja informacij je zagotavljati njihovo najširšo dostopnost in omogočiti uporabnikom, da si o določeni zadevi ustvarijo mnenje. /.../«

Razlaga

Ker RTV Slovenija v svojem poročanju o vojni v Ukrajini sistematično izpušča podatke o vojaških žrtvah in spopadih – kljub temu da gre za ključen del razumevanja konflikta – s tem po vsebini krši več poklicnih meril iz Pravidnika o poklicnih standardih: načelo natančnosti (1.1), saj prikazana realnost ni celovita in s tem lahko zavaja; nepristranskosti (1.2), ker se prikazuje zgolj en segment trpljenja (civilisti) in s tem ustvarja ideološko zaznamovan okvir; preverjanja dejstev (1.3), če javno dostopnih podatkov ne uporabi ali jih prezre brez pojasnila; verodostojnosti (1.4), ker gledalcem ne omogoča oblikovanja neodvisnega mnenja na podlagi vsestranskih informacij; in odgovornosti (1.5), saj s selektivnim prikazovanjem realnosti ne omogoča celovite obveščenosti javnosti o dogodkih, ki so zanj bistvenega pomena.

4. Kodeks novinarjev Slovenije

4. člen

»Novinar ne sme zamolčati informacij, ključnih za razumevanje obravnavane teme.«

Razlaga

Z omejevanjem poročanja zgolj na civilne žrtve se ustvarja vtis, da je konflikt enostranski in enodimenzionalen, kar pomeni izkrivljanje realnosti in neizpolnjevanje načela uravnoteženosti.

5. Ustava RS

/.../ Ustava Republike Slovenije v 39. členu določa pravico do svobode izražanja in obveščenosti.

Razlaga

Javni medij, kot je RTV Slovenija, ima dolžnost, da to pravico podpira z objektivnim, popolnim in resnicoljubnim obveščanjem javnosti.

Na podlagi navedenega vas prosim in pozivam:

- da opravite pregled uredniške politike poročanja o vojni v Ukrajini v informativnem programu;

- da ugotovite, ali prihaja do sistematičnega izpuščanja informacij o vojaških žrtvah in posledicah za vojake;
- da podate javno pojasnilo ali odziv glede uredniškega pristopa k tej tematiki;
- da priporočite uravnoteženo poročanje, ki bo vključilo tudi dimenzijo vojaških žrtev in drugih ključnih vidikov konflikta.

Priloga

Hitra analiza prispevkov na MMC RTV

Časovno obdobje: 1. 7. 2025 do 29. 7. 2025

Število prispevkov, ki so obravnavali vojno v Ukrajini: 37

Poročanje o civilnih žrtvah in napadih na civilno infrastrukturo: 21

Poročanje o žrtvah med vojaki in dogajanju na fronti: 5 (Pri čemer je omenjena le izmenjava mrtvih vojakov med obema stranema in smrt generala. Poglobljenih informacij, kaj se zares dogaja na fronti ali koliko vojakov je padlo, ni.)

Poročanje brez omembe žrtev: 12

Viri: Poročila temeljijo skoraj izključno na izjavah politikov (ruskih, ukrajinskih in zahodnih). Informacije niso preverjene ali pridobljene iz neodvisnih virov.

Prispevki, ki poročajo o civilnih žrtvah in napadih na civilno infrastrukturo: /.../

Prispevki, ki poročajo o žrtvah med vojaki in dogajanju na fronti: /.../

Prispevki, ki ne poročajo o žrtvah: /.../«

Urednica Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija Marta Razboršek

V Informativnem programu Televizije Slovenija vse od začetka vojne 24. februarja 2022 redno in analitično poročamo o vojni v Ukrajini. Občasno na osnovi različnih podatkov poročamo tudi o približnem številu žrtev med vojaki, tudi o ujetnikih in žrtvah iz drugih držav. Ves čas navajamo vire in trditve, glede izvedb napadov se ne opredeljujemo. Poročamo tudi o korupciji, protestih in rekrutaciji ukrajinskih vojakov, tudi prisilni; posneli smo reportažo na vadišču v Nemčiji z vsemi pretresljivimi pričevanji. Tako v dnevnoinformativnih oddajah (predvsem Odmevi) kot v specializirani oddaji zunanjepolitičnega uredništva Globus razmere skušamo analizirati z gosti – političnimi in vojaškimi strokovnjaki. Ukrajini in Rusiji se posvečamo tudi v komentiranem pregledu tedna Zrcalo tedna. Politične izjave seveda predvajamo, saj so ključne za interpretacijo in nadaljevanje ali končanje vojne. S svojim poročanjem ne kršimo ne poklicnih meril novinarskega poročanja, ne programskih standardov, ne kodeksa, ne zakona in še najmanj ustave.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

V uredništvu za nove medije v Multimedijem centru poročanje o vojni v Ukrajini temelji na agencijskih poročilih (Reuters, STA), poročanju dopisnice RTV Slovenija v Rusiji Vlaste Jeseničnik in drugih virih (svetovni mediji, kot so BBC, CNN in drugi), ki pogosto navajajo tudi informacije obeh oblasti, ki sta uradna vira. O težavah glede informiranja o žrtvah na obeh straneh smo v zadnjih treh letih večkrat poročali.

Nazadnje smo o številu smrtnih žrtev med civilisti poročali pred nekaj dnevi <https://www.rtvlo.si/svet/vojna-v-ukrajini/zn-stevilo-civilnih-zrtev-ruskih-napadov-na-ukrajino-julija-najvisje-od-maja-2022/754650#:~:text=N.,ubitih%20ve%C4%8D%20kot%2013.800%20civilistov.> O številu mrtvih vojakov na ruski strani aprila <https://www.rtvlo.si/svet/vojna-v-ukrajini/potrjeno-stevilo-ubitih-ruskih-vojakov-v-ukrajini-naj-bi-bilo-vec-kot-50-000/705280> in na ukrajinski strani ob obletnici začetka vojne februarja <https://www.rtvlo.si/svet/vojna-v-ukrajini/zelenski-v-vojni-umrlo-31-000-ukrajinskih-vojakov-moskva-poroca-o-napredku-ruskih-sil/699466>. Tudi o vračanju trupel vojakov in izmenjavah ujetnikov poročamo redno, nazadnje pred tremi dnevi. <https://www.rtvlo.si/svet/vojna-v-ukrajini/trump-ukrajina-ne-bo-dobila-nazaj-izgubljenega-ozemlja/755021>

Zavedamo se, da je število smrtnih žrtev (med civilisti in vojaki) pomemben podatek, a dejstvo je, da je v omenjenem konfliktu veliko informacij, tudi podatki o žrtvah med vojaki, skritih od svetovne javnosti, ker je to v interesu obeh vojskujočih strani. Mediji po vsem svetu imamo tu enake težave. Dolgotrajen konflikt na velikem območju v veliki meri otežkoča poročanje s terena, zato je realno oceno stanja glede števila žrtev težko podati. Bomo pa v prihodnje na ta vidik še posebej pozorni in temu namenili tudi poglobljen prispevek.

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Urednica in odgovorna urednica sta pojasnili, kako poročajo o vojni v Ukrajini in s katerimi težavami se pri tem soočata uredništvi. Odgovora kažeta, da se uredništvi trudita podati informacije o vojni in o žrtvah vojne, tudi med vojaki, čim bolj ažurno in natančno, vendar se pri tem soočata z več težavami, predvsem glede pridobivanja verodostojnih virov. Drži, da je število žrtev med vojaki dokaj v ozadju drugih vidikov vojne v Ukrajini, čeprav je tudi to zelo pomembna vsebina. Vendar pa odgovora kažeta, da ne gre za namerno izpuščanje teh navedb, temveč za previdnost pri navajanju nepreverjenih virov, k čemur je RTV Slovenija tudi zavezana s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija. Ti jo zavezujejo tudi k čim bolj natančnemu in celovitemu poročanju, vendar odgovora kažeta, da so vedno, ko so imeli na voljo podatke iz dovolj kredibilnih virov, te objavili.

Odgovora tudi kažeta, da sta obe uredništvi pozorno prebrali vašo pritožbo in jo bosta poskušali upoštevati pri nadaljnjem poročanju o vojni v Ukrajini, MMC tudi s posebnim prispevkom o žrtvah med vojaki.

Zato **menim, da uredništvoma ne moremo očitati kršenja Poklicnih meril, niti programskih standardov RTV Slovenija ali zakona o RTV Slovenija, saj na podlagi virov, ki jih imata na voljo, o vojni v Ukrajini poročata dovolj celovito, natančno in nepristransko.**

Kljub temu se vam zahvaljujem za podobno napisano pritožbo, saj takšna opozorila javnosti prispevajo k temu, da programski ustvarjalci z več zornih kotov preverjajo svoje delo.

Gledalec in bralec se je odzval:

»Hvala za vaš odgovor. Veseli me, da sta se urednici odzvali, in opažam, da ena med njimi še posebej dobro razume kompleksnost problematike, na katero sem opozoril. Upam, da je moja

pritožba spodbudila razmislek in bo morda pripomogla k pozitivnim spremembam v delovanju novinarjev.«

»Sem pričakovala, da bom na TV in radiu vsaj slišala obvestilo o njegovem slovesu«

Poslušalka, gledalka in bralka **M. M.** se je odzvala na poročanje RTV Slovenija o slovesu velikana slovenske narodnozabavne glasbe. Navajamo odziv:

»Dne 27. avgusta 2025 so se v Šmartnem pri Slovenj Gradcu poslovili od velikana narodnozabavne glasbe, vodje najstarejšega ansambla na svetu, muzikanta Franca Šegovca. Bil je tekstopisec in ustvarjalec melodij za svoj ansambel Štirje kovači ter za druge ansamble, pisal priredbe za pihalne orkestre, pevske zборе in vokalne skupine ter izdal več notnih zvezkov. Za svoje delo so dobili številne pohvale in nagrade. Ob 70-letnici delovanja in za svoj prispevek k ohranjanju in razvoju narodnozabavne glasbe ter prepoznavnosti Slovenije v mednarodnem prostoru jim je predsednica države podelila red za zasluge. Uspešno so se leta 2021 vpisali v Guinnessovo knjigo rekordov kot najstarejši še delujoči ansambel, katerega ni še nihče presegel, bili so pa tudi prvi ansambel, ki so uveljavljali takšen dosežek.

Glede na vse zasluge in priznanja sem pričakovala, da bom na TV in radiu vsaj slišala obvestilo o njegovem slovesu, a tega nisem dočakala. Tudi v četrtek ob 20 uri, ko je na sporedu na Prvem programu radia četrтков večer narodnozabavne glasbe, je igral simfonični orkester priredbe NZG.

Vse kaže, da so za našo RTV Slovenija pomembni predvsem tuji-ameriški glasbeniki, saj zlasti na radiu slišim razlago o življenju in delu le tujih pevcev, medtem ko za naše že pokojne pevce pa kot da jih nismo imeli. Tudi narodnozabavna glasba praktično izginja s programa radia in televizije, kot da bi se sramovali harmonike in taktov veselih valčkov in polk. Če že ne spoštujete narodnozabavne glasbe, spoštujte vsaj želje tistih državljanov in vaših poslušalcev, ki imamo radi to glasbo in vas tudi za vaše delo plačujemo. Ne vem, koliko vas plačuje tujina, da propagirate njihove pevce in glasbo in s tem potujčujete slovenski narod. Ne se sklicevati na zakon, ker če bi se vedno ravnali po zakonu, danes ne bi govorili slovensko.«

Urednik Uredništva glasbenega in razvedrilnega programa na Radiu Prvi Matej Jevnišek

O smrti Franca Šegovca smo v programu govorili v ponedeljek, 25. 8., ob 14.20, ko je bil objavljen nekrolog (spisal sem ga sam in poskrbel za to, da je bil objavljen ter pospremljen s pesmijo).

Nato smo v petek, 29. 8., obširneje predstavili zasedbo Štirje Kovači in glasbenika Franca Šegovca tudi v Radiosferi, kjer je bila nato izbrana ravno njihova pesem "Kam le čas beži" in se že od petka predvaja dvakrat dnevno v programu.

Kar se tiče oddaj Četrтков večer domačih pesmi in napevov: ta četrtek, 4. septembra, bo prva pesem posvečena gospodu Šegovcu.

O oddaji Četrтков večer domačih pesmi in napevov z ansamblom Štirje kovači, ki je bila na sporedu maja ob 70-letnici ansambla, smo razmišljali, kako jo za drugačen namen predvajanja predruščiti. Po nekaj dneh razmisleka, ko smo pregledali in na enem mestu zbrali vse podatke,

smo se odločili, da bo od prihodnjega tedna pet oddaj Četrtkov večer domačih pesmi in napevov posvečenih ansamblu Štirje kovači in Francu Šegovcu. Gre za presek dela ansambla v minulih dvajsetih letih.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Ker ima RTV Slovenija veliko programov, ste te in še mnoge druge objave spregledali. Poleg neštete je Prvi program Radia Slovenija 25. avgusta objavil vest o smrti Franca Šegovca tudi v večerni informativni oddaji Dogodki in odmevi <https://prvi.rtv slo.si/podkast/dogodki-in-odmevi/42/175154548>, na času od 24'18" do 24'34".

Uredništvo za nove medije je na spletni strani rtv slo.si o smrti Franca Šegovca in njegovem bogatem glasbenem opusu objavila 25. avgusta podroben prispevek, dostopen je tukaj: <https://www.rtv slo.si/zabava-in-slog/glasba/poslovil-se-je-franc-segovc-ustanovni-clan-legendarnega-ansambla-stirje-kovaci/755599>. Vanj je vključilo tudi dva avdio-video prispevka in tri članke o življenju in delu Franca Šegovca in ansambla Štirje kovači.

Televizija Slovenija je o slovesu Franca Šegovca objavila vest v Slovenski kroniki, 25. avgusta: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/175154607?s=tv>. V njej so povedali: »Poslovil se je ustanovni član in vodja narodnozabavne zasedbe Štirje kovači, Franc Šegovc, star je bil 88 let. Leta 2021 se je ansambel vpisal v Guinnessovo knjigo rekordov kot najdlje neprekinjeno delujoči narodnozabavni ansambel na svetu. Za prispevek k slovenski kulturi mu je predsednica lani podelila red za zasluge, lani je ansambel prejel tudi nagrado slovenjgraške občine.«

Upravičeno ste pričakovali, da bo o smrti Franca Šegovca, zelo pomembnega in plodovitega ustvarjalca slovenske narodnozabavne glasbe, RTV Slovenija primerno poročala. Verjetno ste ob množici programov večino teh oddaj in prispevkov spregledali. Na povezavah lahko nekatere preberete, si jih ogledate ali jim prisluhnete. Menim, da so vsi mediji RTV Slovenija, še posebej Prvi program Radia Slovenija, na katerem ima narodnozabavna glasba več programskega časa, vsebinsko in količinsko primerno obeležili smrt Franca Šegovca.

Odzivna poročila Radia Prvi, Informativnega programa TV Slovenija in Uredništva za nove medije

V [mesečnem poročilu za julij](#) je varuhinja na str. 18 objavila odziv bralca/poslušalca na članek/prispevek Helene Lovinčič o Mednarodnem zdravstvenem pravilniku. V prispevku (povzetem v članku na MMC-ju) ni zaznala kršitev ali odmikov od programskih standardov.

Skupaj z omenjenim odzivom je objavila še nekaj odzivov, ki so se nanašali na neporočanje o uveljavitvi Mednarodnega zdravstvenega pravilnika v Sloveniji (veljati začne septembra). Razen omenjenega prispevka/članka v zadnjih mesecih na RTV Slovenija o njem ni zasledila poročil. Ker gre za pomembno temo javnega zdravja in suverenosti države, ki je od epidemije dalje sprožala veliko zanimanja javnosti, je **priporočila informativnim uredništvom Radia Slovenija, TV Slovenija in Uredništva za nove medije razpravo o tem, ali so v času od sprejema do uveljavitve pravilnika poskrbela, da je občinstvo RTV Slovenija o njem dovolj dobro obveščeno.**

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Radia Prvi **Danijela Posleka** na priporočilo varuhinje

Kot ugotavljate že v poročilu, smo v informativnem programu Radia Slovenija to tematiko poročevalsko že pokrili.

V skladu s priporočili pa se v uredniškem kolegiju dogovarjamo, kdaj in kako bi lahko to temo razdelali širše (tj. v kakšni analitični oddaji, npr. Studio ob 17.00 ali Ob osmih).

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija **Polone Fijavž** na priporočilo varuhinje

V Informativnem programu bomo o pravilniku, ki ne posega v suverenost Slovenije, niti z uveljavitvijo sprememb ne bo potrebna sprememba zakonodaje poročali, ko stopi v veljavo, to je 19. 9.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Poročali smo o tem, da bo Slovenija implementirala spremembe pravilnika, ki sicer velja že 20 let in je velika večina pravil v našo zakonodajo že implementirana.

Ker pričakujete naš odziv na vaše trditve, da je to "pomembna tema javnega zdravja in suverenosti države" in da "Prenovljeni pravilnik Svetovne zdravstvene organizacije sproža v javnosti precej nasprotovanj", bi vas najprej prijazno prosila, da podate argumente za te trditve, sami namreč v javnosti nismo zaznali teh "precej nasprotovanj", odzvale so se predvsem samooklicane civilne iniciative, ki nimajo razkritih predstavnikov, podpornikov ali članov. Kot javni medij moramo tehtati, ali so mnenja, ki "se slišijo v javnosti", dejansko relevantna in v primeru tako kompleksnih vprašanj, kot je javno zdravje, tudi strokovno podprta.

POJASNILO VARUHINJE ODGOVORNI UREDNICI UREDNIŠTVA ZA NOVE MEDIJE

Da, MMC je objavil prispevek Helene Lovinčič, to sem tudi navedla v mesečnem poročilu za julij. V članku je bilo zapisano, da je Ministrstvo za zdravje prejelo 90 pozivov državljanov proti pristopu k pravilniku.

V odzivih, ki sem jih prejela in objavila v julijskem poročilu, pa je zapisano, da se je več kot 4000 podpisnikov spletne zahteve pridružilo pritožbi nad enostranskim in nekritičnim poročanjem o novem mednarodnem zdravstvenem pravilniku (MZP/IHR), ki so jo podali skupina [Odgovoren za zdravje](#), Društvo za zaščito človeka in njegovih pravic Slovenije in organizacije, povezane v kampanji [Drugo mnenje](#). Na spletni strani [ZAHTEVA ZA ANALIZO ZDRAVSTVENEGA STANJA IN ODZIVA NA EPIDEMIJO V SLOVENIJI – Odgovoren za zdravje](#)

so zapisani podpisniki z imeni in priimki:

- Skupina [Odgovoren za zdravje \(OZZ\)](#)
- Biljana Dušić, dr. med.
- pater Karel Gržan
- Branko Gradišnik, publicist
- Biserka Ilin, dr. med
- Ivan Jurgec
- Valerie Kochmann, univ. dipl.etnol. in kult. antrop.

- Martina Kos, univ. dipl. prav.
- Živan Krevel, dr. med.
- Polona Krobat, dipl. vzg., mag. mang.
- Darija Lovšin, univ. dipl. polit.
- dr. Tomaž Makovec, mag. pharm
- Petra Mihalek Novak, dr. med.
- dr. Karmen Pevc
- Jure Pogačnik, univ. dipl. prav.
- Ljiljana Radosavljević
- Srečko Šorli, raziskovalec
- dr. Andraž Teršek
- prof. dr. Matjaž Zwitter, dr. med.
- Mateja Žlogar

Med naštetimi so tudi zdravniki in pravniki, kar jim daje določeno relevantnost o temah zdravja in nacionalne suverenosti. Seveda novinarsko primerno obravnavane s kompetentnimi sogovorniki.

DOPOLNJENO ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije Ksenje Tratnik na priporočilo varuhinje

V uredništvu nismo zaznali, da bi predvidene spremembe pravilnika povzročile takšne korenite spremembe za življenje ljudi, da bi morali o tem soočiti mnenja nekaj posameznikov. Če se bo izkazalo, da smo ocenili napačno, bomo seveda tej temi posvetili več izjemno omejenih kadrovskih in časovnih resursov. O poteku sprejema pravilnika smo v treh letih, kolikor so potekala pogajanja, večkrat poročali, zadnje novice:

<https://www.rtv slo.si/zdravje/v-pravilniku-svetovne-zdravstvene-organizacije-med-drugim-prvic-beseda-karantena/752769>

<https://www.rtv slo.si/zdravje/clanice-svetovne-zdravstvene-organizacije-dosegle-dogovor-o-obvladovanju-prihodnjih-pandemij/742941>

<https://www.rtv slo.si/zdravje/razhajanja-glede-sporazuma-o-obvladovanju-prihodnjih-pandemij-med-clanicami-who-ja/709938>.

Pobude: »Zahteva za javno obravnavo novega zdravstvenega pravilnika IHR«

Poleg pritožbe in mnenj o tem, da RTV Slovenija o prenovljenem (spremenjenem) pravilniku Svetovne zdravstvene organizacije v zadnjem obdobju ni poročala (o tem več v [mesečnem poročilu za julij](#), na str. 18 - 22), je varuhinja v prvih dneh avgusta prejela 19 pobud za javno obravnavo mednarodnega zdravstvenega pravilnika; od teh je dve zavrnila – eno, ker se je podvajala, drugo pa, ker je bila anonimna. Primeri pobud:

»Podpisana podajam pritožbo glede odsotnosti vsake obravnave mednarodnega zdravstvenega pravilnika. Zahtevam javno obravnavo glede IHR oziroma mednarodnega zdravstvenega pravilnika.« (T. J.)

»Zavedni in ozaveščeni Slovenci se zavedamo nevarnosti nelegitimno sprejetega zakona WHO, tako imenovanega IHR. Zahtevamo, da organizirate javno strokovno razpravo in seznanite ljudi z nevarnostjo zakona IHR, ki nam odvzema pravice o odločanju pri skrbi za lastno zdravje in dobrobit. Iz izkušenj vemo, kaj nam WHO dejansko daje in ne služi našemu zdravju.« (L. M.)

»V svojem imenu in v imenu svoje družine vlagam pritožbo zaradi popolne ignorance in odsotnosti vsakršne uradne obravnave osnutka oziroma predlaganih sprememb Mednarodnega zdravstvenega pravilnika (International Health Regulations – IHR) s strani odgovornih državnih institucij. Zaradi resnosti, vpliva na temeljne človekove pravice ter suverenost Republike Slovenije pričakujemo, da bodo o tako pomembnem dokumentu potekale javne razprave, vključujoč:

- predstavnike vlade in državnega zbora,
- strokovno in širšo zainteresirano javnost,
- ter – odziv predsednice Republike Slovenije kot ene najvišjih predstavnic države.

Do danes ni bila omogočena nobena formalna razprava, niti ni bilo podano uradno stališče Republike Slovenije, kar pomeni neposredno kršitev načel transparentnosti in demokratične udeležbe javnosti pri odločanju o vsebinah, ki neposredno vplivajo na življenje vseh državljanov. Zahtevamo:

1. Javno obravnavo predlaganih sprememb pravilnika IHR,
2. Uradno stališče Republike Slovenije v zvezi z omenjenim dokumentom,
3. Vključenost javnosti in neodvisnih strokovnjakov pri odločanju in sprejemanju stališč,
4. Da se o morebitni podpori ali podpisu sprememb IHR v imenu Slovenije odloča javno in z demokratično legitimnostjo.

Verjamemo, da je odločanje o tovrstnih mednarodnih zavezah brez sodelovanja javnosti nesprejemljivo in v nasprotju z načeli odprte družbe. Vsakršno prikrito ali tiho sprejetje tako pomembnega dokumenta razumemo kot izničenje demokratičnega procesa in zaupanja v institucije.« (M. K.)

»Pritožba: Zoper odsotnost javne obravnave mednarodnega zdravstvenega pravilnika.

Zahteva: Zahtevam javno obravnavo. Nanjo se naj povabi neodvisne strokovnjake, tudi iz tujine in ne politično vodeno stroko. Avstrija in Italija sta zavrnila to pogodbo. Mnoge druge države tudi.« (D. S.)

»Prek socialnih omrežij dobivam sporočila, da je Slovenija s podpisom pogodbe pristala na pogoje Svetovne zdravstvene organizacije in se s tem sama odrekla svoji suverenosti v razmerah, ki so vse prej kot transparentne. Menim, da je to neodgovorno do državljanov Slovenije, zato bi pričakovala več glasnosti in javne razprave. Prosim, da vi kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev opozorite pristojne na to zelo nedemokratično ravnanje.« (D. T.)

POJASNILO VARUHINJE

Vse pobude sem posredovala pristojnim uredništvom. Glede zahteve, »da RTV končno odpre javno razpravo na temo Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in kot strokovnjake vključi Zavod CISP, Civilno iniciativo slovenskih pravnikov in Iniciativo slovenskih zdravnikov« pa odgovarjam, da varuhinja skladno s pravilnikom ne smem vplivati na programske vsebine, ki

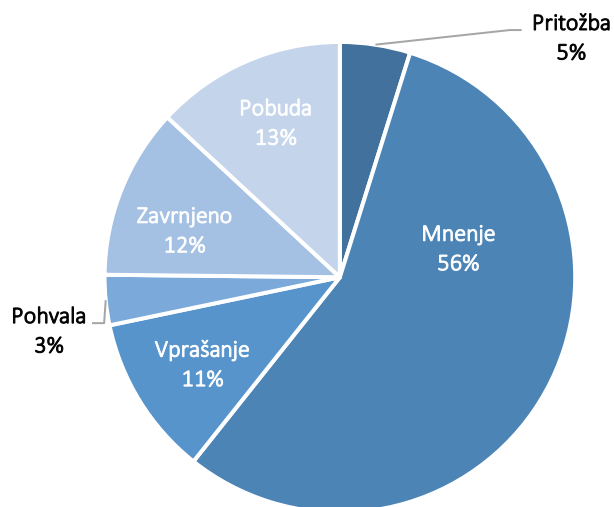
še le bodo v programu. Pravilnik določa: »Varuh obravnava samo tiste vloge, ki se nanašajo na objavljene programske vsebine. Varuh ne sme posegati v vsebine Radiotelevizije Slovenija pred njihovimi objavami.« Zato sem tudi pobude uredništvom poslala samo v vednost. Uredništva se morajo o vsebinah, ki jih bodo obravnavala, in gostih, s katerimi bodo posamezno temo osvetlila, odločati povsem samostojno, brez vsakršnih pritiskov.

STATISTIKA

Naziv OE	AVGUST 2025	JULIJ 2025	AVGUST 2024	Mesečno povprečje 2024
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA				
SKUPAJ	57	46	54	78,42
Informativni program	40	22	17	40,83
Kulturno umetniški program	5	6	3	7,5
Razvedrilni program	2	3	2	7,67
Športni program	6	5	20	10,58
TV Koper	0	0	0	0,25
TV Maribor	0	0	0	0,17
Splošno	4	10	12	11,42
PPE RADIO SLOVENIJA				
SKUPAJ	4	11	9	9
Radio Prvi	4	7	7	5,58
Val 202	0	2	1	1,33
Ars	0	0	0	0,17
Radio Koper	0	0	0	0,83
Radio Maribor	0	0	0	0,17
Radio Si	0	0	0	0,08
Splošno	0	2	1	0,83
RTV - PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI				
SKUPAJ	0	0	1	0,25
TV Capodistria	0	0	1	0,17
Radio Capodistria	0	0	0	0,08
TV studio Lendava	0	0	0	0
Pomurski madžarski radio (MMR)	0	0	0	0
PPE MMC				
SKUPAJ	36	43	47	34,67
Novinarske vsebine	17	22	19	10,33
Uporabniške vsebine	18	15	26	22,5
Storitve	1	6	2	1,83
RTV SLOVENIJA				
SKUPAJ	48	59	96	85,17
Jezikovna kultura	11	22	15	8,67
Oglaševanje	3	6	11	7,83
Dostopnost in prilagojeni programi	3	3	8	4,75
RTV-prispevek	2	0	4	2,75
Tehnične zadeve	1	2	1	6,25
RTV SLO - splošno	7	10	13	11,09
Svet RTV Slovenija	0	0	0	0
Varuhinja	4	1	4	1,83
Zavrnjena obravnava	17	15	40	42
VSI ODZIVI	145	159	207	207,5

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>145</u>	Mesečno povprečje 2024
Pritožba	7	22,67
Mnenje	81	116,83
Vprašanje	16	13
Pohvala	5	9,08
Pobuda	19	3,92
Zavrjneno	17	42

SKUPAJ	<u>145</u>	Mesečno povprečje 2024
Elektronska pošta	123	143,92
Spletni obrazec	7	22,75
Pismo	1	2
Telefon	14	38,83

